

ผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง จังหวัดนครนายก

สารนิพนธ์
ของ
ชาคริต ไชยภาณี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
มีนาคม 2552

ผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง จังหวัดนครนายก

สารนิพนธ์
ของ
ชาคริต ไชยภาณี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
มีนาคม 2552
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง จังหวัดนครนายก

บทคัดย่อ
ของ
ชาคริต ไชยภาณี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
มีนาคม 2552

ชาคริต ไชยภาสี. (2552). ผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง จังหวัดนครนายก. สารนิพนธ์ กศ.ม. (สาขา
จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นใน
ตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง จังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2551
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง จังหวัดนครนายก
ปีการศึกษา 2551 ที่มีคะแนนจากการทำแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ที่สมัครใจเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์ แล้วนำมาเป็นกลุ่มทดลองจำนวน
12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .91 และโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความ
เชื่อมั่นในตนเอง จำนวน 8 โปรแกรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การทดสอบค่าที แบบไม่
เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ มีความเชื่อมั่นใน
ตนเองทั้งโดยรวมและรายด้านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECTS OF GROUP DYNAMICS TO DEVELOP THE SELF-CONFIDENCE OF
PRATHOM SUKSA VI STUDENTS OF WAT KHAEMTHONG SCHOOL IN
NAKHONNAYOK PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
SHAHKRIT SHAIPHAZEE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

March 2009

Shahkrit Shaiphazee. (2009). *The Effects of Group Dynamics to Develop the Self-Confidence of Prathom Suksa VI Students of Wat Kheamthong School in Nakhonnayok Province*. Master's Project, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Master Project Advisor: Asst. Prof. Dr.Totsaworn Maneesrikum.

The purpose of this research was to study the effect of Group Dynamics to Develop the Self-Confidence of Prathom Suksa VI Students of Wat Kheamthong School in Nakhonnayok Province in academic year 2008. The subjects of twelve students were selected from Prathom Suksa VI Students of Wat Kheamthong School whose scores of Self-Confidence were twenty-fifth percentile and lower and participate in group dynamics. The research instruments were the Questionnaire of Self-Confidence of Prathom Suksa VI Students with reliability of .91 and the Group Dynamics Program to develop the Self-Confidence was eight programs. The data were analyzed by t-test for dependent samples.

The results of the study was as follows :

The Self-Confidence of Prathom Suksa VI Students participated in the group dynamics program significantly increased at .01 level as in whole and aspects.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง ผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้เมทอง จังหวัดนครนายก ของ ชาศริต ไชยภาณี ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
จิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.นันทา สุวัทษา)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง)

อนุมัติรับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

วันที่ เดือน มีนาคม พ.ศ. 2552

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสามารถจากหลายบุคคลและหลายหน่วยงาน ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ให้ความรู้ คำแนะนำที่ดี ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนแนวความคิดต่าง ๆ รวมทั้งช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องในการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นพลังส่วนหนึ่งที่เสริมให้ผู้วิจัยได้มองเห็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้จนประสบความสำเร็จด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สมหมาย ศรีลิโก ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเข้มทอง อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ที่ให้ความสะดวกในการดำเนินการทดลอง และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทดลองครั้งนี้

ขอขอบพระคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ ในสาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน และให้กำลังใจเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่เกษร ไชยภาษี ที่ให้ชีวิต ให้ความรัก ความห่วงใย รวมทั้งบุคคลในครอบครัวทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยมีความมานะ บากบั่น ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการเข้าศึกษาในระดับมหาบัณฑิต จนกระทั่งผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา

ท้ายที่สุดนี้ คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณมารดา ที่เคารพบูชายิ่ง และบูรพาจารย์ทุกท่าน

ชาคริต ไชยภาษี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง.....	9
ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง.....	9
ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง.....	10
ทฤษฎีเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง.....	11
ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง.....	13
การฝึกฝนความเชื่อมั่นในตนเอง.....	14
ปัจจัยในการส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง.....	17
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสัมพันธ์.....	20
ความหมายของกลุ่มสัมพันธ์.....	20
ทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มสัมพันธ์.....	21
จุดมุ่งหมายของกลุ่มสัมพันธ์.....	24
ขนาดของกลุ่มสัมพันธ์.....	25
เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์.....	26
รูปแบบการจัดกลุ่มสัมพันธ์.....	27
ลำดับขั้นตอนของกลุ่มสัมพันธ์.....	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสัมพันธ.....	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	35
วิธีดำเนินการทดลอง.....	38
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผล.....	41
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	47
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	47
สรุปผลการวิจัย.....	48
อภิปรายผล.....	49
ข้อเสนอแนะ.....	52
บรรณานุกรม.....	53
ภาคผนวก.....	59
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	116

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง แบบ One Group Pretest-Posttest Design.....	38
2 วันที่ เวลา การเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง จังหวัดนครนายก.....	39
3 คะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน ก่อนและหลังเข้าร่วม โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์โดยรวมและรายด้าน จำแนกเป็นรายบุคคล.....	42
4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับ ของความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียน โดยรวมและรายด้าน ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม กลุ่มสัมพันธ์ (n = 12 คน).....	43
5 เปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน โดยรวมและรายด้าน ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ (n = 12 คน).....	45

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพนั้น สิ่งสำคัญอย่างยิ่งคือการพัฒนาเด็กและเยาวชน เพราะเด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศที่จะมีบทบาทในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จัดว่าเป็นวัยเด็กตอนปลายที่กำลังย่างเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น คือ อายุระหว่าง 11 – 13 ปี นอกจากจะประสบกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมรอบตัวแล้ว เด็กวัยนี้ยังประสบกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจของตนเองอีกด้วย ซึ่งตามทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของ อีริกสัน (Erikson's Psychosocial Theory) ได้กล่าวว่าเด็กวัยนี้จะเริ่มเกี่ยวข้องกับสังคม พุดคุยโอ้อวด โชว์ความเด่น และความสามารถของตนเพื่อให้เพื่อนยอมรับ ถ้าเด็กทำไม่ได้เขาจะผิดหวังและมีความรู้สึกเกิดปมด้อย จนกลายเป็นขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะเกิดความกลัว และวิตกกังวลในสิ่งที่ตนเป็นอยู่ (มาลี จุฬา. 2542 : 12)

เด็กไทยส่วนใหญ่มักเป็นคนที่ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 31) จุดด้อยของคนไทยและเด็กไทยคือการไม่กล้าคิดนอกกรอบและการไม่กล้าแสดงออก (สรินยา สมบุญ. 2548 : 32) ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยเด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ในสถานการณ์ที่ปกติ จะเป็นคนที่ดูน่าคบหา อ่อนน้อม ไม่มีปากมีเสียงกับใคร ดูเป็นคนที่สามารถเข้ากับคนอื่นได้ดี แต่เมื่อต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย จะมีอาการทำที่ลังเล กระวนกระวายและวิตกกังวลในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ไม่กล้าที่จะตัดสินใจ และพร้อมที่จะเป็นผู้ตามมากกว่าที่จะยอมรับบทบาทของความเป็นผู้นำ ที่จะต้องรับผิดชอบในการตัดสินใจ นอกจากนั้นอาจแสดงการยอมรับผู้อื่นด้วยการให้ผู้อื่นตัดสินใจแทนและทำตามการตัดสินใจของคนอื่น ทั้ง ๆ ที่ตัวเองอาจจะไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจนั้น สิ่งที่ตามมาคือการหมดความสุขในชีวิต เกิดความรู้สึกไม่สบายใจที่ต้องทำในสิ่งที่ตนเองไม่เห็นด้วย (ธีรภาพ วัฒนวิจารณ์. 2545 : 127-128)

การพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพจำเป็นต้องส่งเสริมให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง (สิปปนนท์ เกตุทัต. 2538 : 112) เนื่องจากคุณลักษณะนี้เป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งที่ทำให้คนเราประสบความสำเร็จในการทำสิ่งต่าง ๆ มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก สามารถปรับตัวและเผชิญเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมด้วยความรู้สึกที่มั่นคง ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาทางสติปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ (พิมพิภา คงรุ่งเรือง. 2542 : 1) ผลของการสร้างความเชื่อมั่นในวัยเด็กนี้ เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่จะเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการ

ทำงาน (เมทินี ด่านยังอยู่. 2544 : 20-21) จะเป็นคนที่รู้จักใช้พลังงานที่ชอบเร้นอยู่ในตัวที่เป็นประโยชน์ ทำให้มีกำลังใจ มีความกล้า ในการกระทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคหรือปัญหา (อารี พันธุ์ณี. 2538 : 58) ดังนั้น ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กควรยอมรับเด็ก ให้กำลังใจและช่วยเหลือตลอดจนส่งเสริมให้เด็กเข้ากลุ่ม และรู้จักเลือกกลุ่มเพื่อนที่ดี ที่เหมาะสม เพื่อพัฒนานาบุคลิกภาพของเด็กให้มีความกล้าและเชื่อมั่นในตนเอง จะได้ไม่ส่งผลไปถึงพัฒนาการในด้านอื่น ๆ และในวัยอื่นต่อไป (สุชา จันทน์เอม. 2541 : 55)

ในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กนั้น กิจกรรมอย่างหนึ่งที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาเด็กได้ คือ กลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งในที่นี้ หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้นักเรียนได้กระทำร่วมกัน มุ่งให้มีปฏิสัมพันธ์กัน เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเอง และเข้าใจผู้อื่น สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่น การศึกษาของ ผ่องพรรณ มูริกา (2545 : 112) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจตุรพักตรพิมานรัชดาภิเษก จังหวัดร้อยเอ็ด มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น หลังจากที่ได้เข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์ สอดคล้องกับ วิภาวรรณ เหล่าศรีรงค์ (2549 : 60) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ที่ได้เข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์มีการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองทุกด้านและแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านกล้าคิด กล้าพูด กล้าแสดงออก ความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล ความรับผิดชอบ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รอบคอบ มีแผนงาน ความเป็นผู้นำ ชอบช่วยเหลือหมู่คณะ ความเกรงใจและเห็นใจผู้อื่นสูงขึ้น และสอดคล้องกับ วนิดา ป้อมสุวรรณ (2542 : 100) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกกลาง จังหวัดหนองบัวลำภูที่เข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์ มีการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองดีขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์ ทั้งนี้เพราะ นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออก มีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกกลุ่ม ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเองมากขึ้น โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เขาแสดงออกนั้นเป็นที่ยอมรับและได้รับความสนใจ

โรงเรียนวัดเข้มทอง อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก เป็นโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตั้งอยู่ห่างไกลจากตัวเมือง นักเรียนส่วนใหญ่ที่มาเรียนจะเป็นเด็กที่มีที่พักอาศัยอยู่ไม่ไกลจากโรงเรียน ผู้ปกครองมีฐานะปานกลาง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและทำบ่อกุ้ง จากการสอบถามครูประจำชั้นและครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 11 คน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เช่น เกิดอาการประหม่าเมื่ออยู่หน้าชั้นเรียน หรือแม้แต่เชิญธงชาติขึ้นสู่ยอดเสาในเวลาเช้านก่อนเข้าเรียน ไม่กล้าตอบคำถามระหว่างที่ครูสอนและไม่กล้าแสดงความคิดเห็นแม้ว่าตนเองจะเข้าใจในเนื้อหาวิชานั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าห่วงมาก โดยเฉพาะธรรมชาติของเด็กที่กำลังย่างเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นช่วงวัยที่กำลังจะมีการพัฒนาทั้งทางร่างกายและจิตใจ อันจะนำไปสู่การปรับตัวในที่สุด หากเด็กในวัยนี้ไม่ได้รับการ

พัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองอย่างเหมาะสมก็จะก่อให้เกิดปัญหาในการปรับตัวเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ทำให้ยากต่อการแก้ไขและย่อมเป็นผลเสียต่อตัวเองไปจนถึงสังคม

ด้วยเหตุผลดังกล่าว และความสำคัญของกลุ่มสัมพันธ์ที่จะช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยใช้กลุ่มสัมพันธ์ เพื่อให้เด็กพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีขึ้น มีพฤติกรรมอันเป็นที่ยอมรับของสังคม ปรับตัวได้ดีและอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้ผู้วิจัยทราบถึงผลการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง จังหวัดนครนายก ทำให้ได้โปรแกรมและได้แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน และคาดว่าจะประโยชน์ต่อครูสามารถนำแนวทางการจัดกลุ่มสัมพันธ์ไปปรับใช้ในการเรียนการสอนและปรับพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2551 จำนวน 52 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2551 ที่มีคะแนนจากการทำแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ที่สมัครใจเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์ แล้วนำมาเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

- 2.1 มีความกล้าแสดงออก
- 2.2 มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล
- 2.3 มีความรอบคอบ มีแผนงาน
- 2.4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง ที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในตนเอง ประกอบด้วย มีความกล้าแสดงออก มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล มีความรอบคอบ มีแผนงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1.1 มีความกล้าแสดงออก หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกด้วยการกล้าในการแสดงออกมาตามความรู้สึกนึกคิดได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ เป็นประโยชน์ และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ได้แก่ กล้าแสดงออกต่อหน้าสาธารณชนและกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา กระตือรือร้นกับการทำกิจกรรม ไม่ประหม่า ไม่ตื่นเต้น แสดงออกได้เหมาะสมกับบทบาทที่ได้รับ

1.2 มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนอันแสดงให้เห็นถึงการมีเหตุผลเป็นของตนเอง การมีความหนักแน่น อารมณ์มั่นคง ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ โดยไม่มีเหตุผลและปราศจากการไตร่ตรอง ได้แก่ ไม่เชื่อคนอื่นโดยไร้เหตุผล มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่มอย่างมีเหตุมีผล ไม่หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เป็นปัญหา

1.3 มีความรอบคอบ มีแผนงาน หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนอันแสดงให้เห็นถึงการทำงานหรือทำกิจกรรม ที่มีการวางแผนงาน โดยมีการเตรียมความพร้อม ได้แก่ ทำงานหรือกิจกรรมด้วยความรอบคอบ มีความรับผิดชอบ รู้ว่าอะไรควรทำก่อนหรือหลัง มีการจัดลำดับความสำคัญ

1.4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกมา โดยใช้ความคิดใหม่ และสามารถนำแนวคิดนั้นมาใช้หรือดัดแปลงเพื่อให้เกิดประโยชน์ และแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ ได้แก่ มีความรักอิสระ หาแนวทางของตัวเอง ชอบทำสิ่งแปลกใหม่เพื่อพัฒนาสิ่งที่มี

อยู่เดิมให้ดีขึ้น พยายามทำงานโดยใช้จินตนาการให้แตกต่างจากสมาชิกในกลุ่ม ในทางที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์

2. กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง วิธีการที่ผู้วิจัยจัดประสบการณ์ให้นักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในกลุ่มด้วยตนเอง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สามารถดำเนินกิจกรรมไปได้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ก่อให้เกิดการปรับปรุงเจตคติเพื่อสามารถพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ในด้านการมีความกล้าแสดงออก มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล มีความรอบคอบ มีแผนงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยใช้กลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งประกอบด้วยเทคนิคต่าง ๆ คือ เกม บทบาทสมมติ และละคร ดังนี้

2.1 การใช้เกม หมายถึง วิธีที่ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมร่วมกัน โดยผู้วิจัยสร้างสถานการณ์และเกมการเล่นขึ้น โดยให้นักเรียนลงเล่นด้วยตนเองภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาที่กำหนดไว้ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนด้าน มีความกล้าแสดงออก มีความรอบคอบ มีแผนงาน มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการใช้เกม เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนด้าน มีความกล้าแสดงออก มีความรอบคอบ มีแผนงาน มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการเล่น กติกา และแจกอุปกรณ์เพื่อใช้ในการทำกิจกรรม และดำเนินกิจกรรมตามเวลาที่กำหนด

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปแนวคิดที่ได้จากกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนด้าน มีความกล้าแสดงออก มีความรอบคอบ มีแผนงาน มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ถึงข้อคิดที่ได้ โดยให้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2.2 การใช้บทบาทสมมติ หมายถึง วิธีที่ผู้วิจัยให้นักเรียนได้สวมบทบาทในสถานการณ์ต่าง ๆ ตามที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนเป็นหลัก เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน ด้านมีความกล้าแสดงออก ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายบทบาทในการแสดง ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน และสรุปข้อคิดที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และบทบาทของนักเรียน เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านมีความกล้าแสดงออก

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง ผู้วิจัยให้นักเรียนเลือกอาชีพที่จะใช้เป็นบทบาทในการแสดง ช่วยกันจัดฉากในการแสดงของแต่ละคน โดยผู้วิจัยจัดเตรียมผู้สังเกตการณ์ และให้นักเรียนแนะนำตนเองตามบทบาทที่ได้รับ เมื่อนักเรียนพร้อมจึงเริ่มแสดงบทบาท

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดง เมื่อนักเรียนแสดงจบลง ผู้วิจัยให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปรายร่วมกัน เกี่ยวกับบทบาทการแสดง

ในระหว่างการวิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดง ผู้วิจัยให้ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้แรงเสริมทางบวก ประกอบการให้คำแนะนำ

2.3 การใช้ละคร หมายถึง วิธีที่ผู้วิจัยให้นักเรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามบทที่เขียนไว้ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนด้าน มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล โดยนักเรียนจะต้องพยายามแสดงบทบาทที่กำหนดไว้ โดยไม่นำเอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยอธิบายถึงละครที่จะแสดง พร้อมทั้งให้นักเรียนเตรียมหาข้อคิดที่ได้จากละครเพื่อนำมาอภิปรายกัน

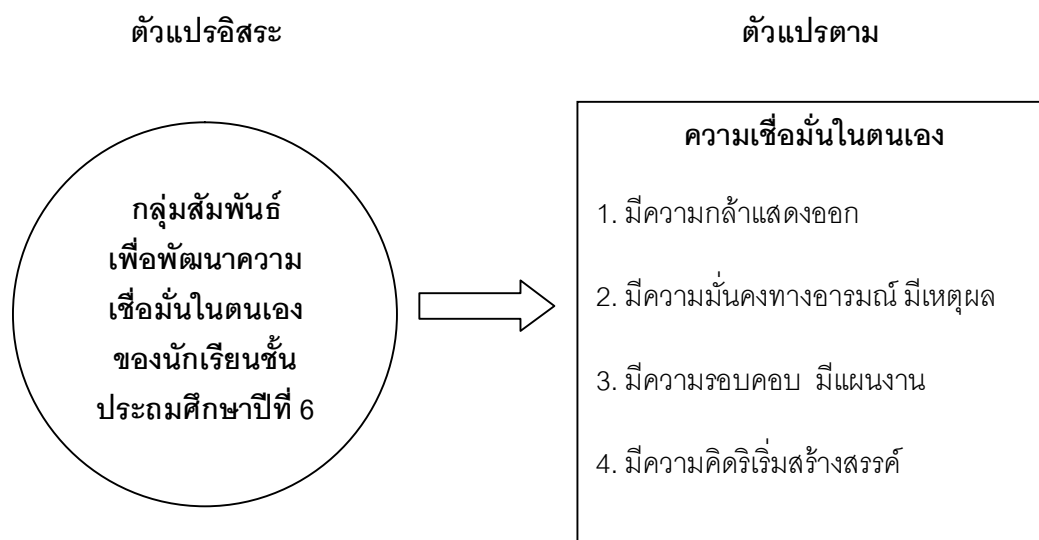
ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม ผู้วิจัยให้สมาชิกอ่านบทละคร เลือกตัวแสดง จัดฉาก และเริ่มการแสดง โดยแนะนำตนเองตามบทบาทที่ได้รับ และเริ่มแสดงละคร

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์ เมื่อนักเรียนแสดงละครจบลง ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึง ผลดีและผลเสียของการกระทำของตัวละคร

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้จากการแสดงละคร เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

3. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนวัดเข้เมทอง อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

นักเรียนที่เข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์หลังการทดลองมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

- 1.1 ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง
- 1.2 ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง
- 1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง
- 1.4 ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- 1.5 การฝึกฝนความเชื่อมั่นในตนเอง
- 1.6 ปัจจัยในการส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง
- 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 1.7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 1.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสัมพันธ์

- 2.1 ความหมายของกลุ่มสัมพันธ์
- 2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มสัมพันธ์
- 2.3 จุดมุ่งหมายของกลุ่มสัมพันธ์
- 2.4 ขนาดของกลุ่มสัมพันธ์
- 2.5 เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์
- 2.6 รูปแบบการจัดกลุ่มสัมพันธ์
- 2.7 ลำดับขั้นตอนของกลุ่มสัมพันธ์
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสัมพันธ์
 - 2.8.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

1.1 ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง

ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพของบุคคล มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมอย่างยิ่ง ได้มีผู้กล่าวถึงความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนี้

สุรพล บุตรศรีดวง (2539 : 27) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่กล้าตัดสินใจ กล้าเผชิญกับความเป็นจริง กล้าในการที่จะคิด พูด และการกระทำ กล้าได้กล้าเสีย เฉลียวฉลาด มีความคิดเป็นของตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีสุขภาพดี อารมณ์ขัน และไม่เห็นแก่ตัว

กิตติณา พลวัตร (2539 : 4) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองว่า หมายถึง ความมั่นใจหรือความกล้าของบุคคลที่จะเผชิญต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ และการกระทำใด ๆ จะสำเร็จตามที่ได้ตั้งใจไว้ แม้จะมีอุปสรรคมาขัดขวางก็ไม่ท้อถอย ยังคงตั้งใจกระทำสิ่งนั้น ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

สุนันทา แผนพรหม (2540 : 12) ได้กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง บุคลิกภาพส่วนหนึ่งของบุคคล ที่มีความกล้า หรือความสามารถที่จะกระทำการใด ๆ ด้วยความแน่วแน่ไม่ลังเลสงสัย ในการกระทำที่ได้ตัดสินใจลงไปและกล้าที่จะเผชิญกับปัญหา หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ สามารถที่จะตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีความเพียรพยายามในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาและกระทำการต่าง ๆ ด้วยความตั้งใจแน่วแน่ และมั่นใจว่าจะต้องประสบผลตามที่ตั้งใจไว้

วนิดา ป้อมสุวรรณ (2542 : 42) ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองว่า หมายถึง คุณลักษณะใดของตนเองของบุคคลอันแสดงให้เห็นได้ด้วยการคิด การพูด การกระทำ การกล้าเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และไม่ท้อถอยกับอุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้น

พิมพิกา คงรุ่งเรือง (2542 : 12) ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง บุคลิกภาพของบุคคลที่มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก ความเป็นตัวของตัวเองรวมทั้งจัดการแก้ปัญหาและปรับตัวอยู่ในสังคมด้วยความรู้สึที่มั่นคง เพื่อสุขภาพจิตที่ดี และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

วารุณี เจริญรัตนโชติ (2543 : 18) ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง บุคลิกภาพส่วนหนึ่งของบุคคลในการกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ และมีความมั่นใจในการทำสิ่งต่าง ๆ ยอมรับผลที่เกิดขึ้นด้วยความพอใจและภาคภูมิใจ

เมทินี ด้านยังอยู่ (2544 : 9) ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกของเด็กด้วยความมั่นใจ ซึ่งสังเกตได้จากท่าทาง การกระทำ การแสดงความคิดเห็น หรือ

ภาษาของเด็กและใช้ชีวิตร่วมกับสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งความเชื่อมั่นในตนเองนั้นจะเกิดขึ้นด้วยการสร้างบรรยากาศให้เด็กได้พัฒนาอย่างอิสระและอบอุ่นใจ

ธีรภาพ วัฒนวิจารณ์ (2545 : 127) ได้กล่าวว่า ความเชื่อมั่นเป็นสิ่งที่อยู่ภายในตัวเรา โดยจะทำหน้าที่กำกับความคิดและความรู้สึกของเราในปัญหาต่าง ๆ และจะแสดงออกมาในลักษณะของพฤติกรรมที่ปรากฏต่อบุคคลภายนอก ซึ่งก็คือสิ่งที่เรียกกันว่าบุคลิกภาพ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง คุณลักษณะในตนเองของบุคคลที่มีความกล้าคิด กล้าตัดสินใจ พร้อมทั้งมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผลและมีความรอบคอบ แม้จะมีอุปสรรคมาขัดขวางก็ไม่ท้อถอย ยังคงตั้งใจกระทำสิ่งนั้น ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

1.2 ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง

ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง ได้มีผู้กล่าวไว้หลายทัศนะ กล่าวคือ

กิตตินา พละวัตร (2539 : 32) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญต่อบุคคลเป็นอย่างยิ่ง เป็นบุคลิกภาพอย่างหนึ่ง que ควรเสริมสร้างให้เกิดขึ้นกับทุกคน เพราะจะทำให้บุคคลนั้นเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดก้าวหน้า มองโลกในแง่ดี กล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน สามารถประสบความสำเร็จในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและยังช่วยให้บุคคลสามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้ ตลอดจนสามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศุภกิจ ศรีสุคนธ์ (2539 : 35) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญต่อความสำเร็จในชีวิตทำให้มองโลกในแง่ดี การปูพื้นฐานความเชื่อมั่นในตนเองให้เกิดขึ้นกับเด็ก จะช่วยให้เด็กกล้าคิดกล้ากระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความมั่นใจและสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีความสุข รวมทั้ง กล้าคิด กล้าแสดงออก ไม่เฉยเมยต่อสภาวะการณ์ต่าง ๆ ในสังคม รวมทั้งเป็นบุคลิกภาพของผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการเรียน และด้านความเป็นอยู่ในสังคมยุคปัจจุบัน

ประโมทย์ เยี่ยมสวัสดิ์. (2539 : 40) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะกล้าแสดงออกและกล้าตัดสินใจด้วยตนเอง เมื่อประสบกับปัญหาต่าง ๆ มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตน สามารถประสบความสำเร็จในการงาน ยอมรับสถานการณ์ใหม่และปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี ซึ่งเป็นบุคลิกภาพอย่างหนึ่ง que ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็ก

วิไลวรรณ เกื้อทาน. (2540 : 12) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญต่อความสำเร็จของชีวิต ทำให้บุคคลมีชีวิตจิตใจ มีกำลังใจ มีความกล้าในการกระทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคหรือปัญหา ควรปลูกฝังให้แก่เด็กและส่งเสริมให้พัฒนาอยู่เสมอ

พิมพิกา คงรุ่งเรือง. (2542 : 13) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง เพราะการดำเนินชีวิตของบุคคลทั่วไปต้องอาศัยความกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ กล้าเผชิญต่ออุปสรรคความยากลำบาก ตลอดจนการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งบุคลิกภาพเหล่านี้มีคุณค่าและเป็นประโยชน์สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างยิ่งที่จะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในสังคมต่อไป

วารุณี เจริญรัตนโชติ (2543 : 19) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม เนื่องจากบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะประสบผลสำเร็จทั้งด้านการเรียนการทำงาน สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เมื่อบุคคลในสังคมมีความสุขจะส่งผลดีต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

เมทินี ด้านยังอยู่ (2544 : 10) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสำคัญและจะเกิดขึ้นได้เมื่อเด็กได้รับความสำเร็จจากการปฏิบัติกิจกรรมหรือกระทำสิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ บุคคลยังประสบความสำเร็จมากเท่าไร ย่อมทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเท่านั้น เมื่อบุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเองเขาจะรู้สึกว่าตนเองไม่อยู่ใต้อำนาจของคนอื่น ทำให้ความยุ่งยากใจต่าง ๆ ลดลงไปหรือหมดไปอันเป็นผลให้มีความสามารถที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น สามารถรับฟังความคิดเห็นหรือค่านิยมของผู้อื่นได้ด้วยผู้ที่มีความเชื่อมั่นจึงมีลักษณะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญต่อบุคคล เป็นบุคลิกภาพอย่างหนึ่งที่ควรเสริมสร้างให้เกิดขึ้นกับทุกคน เพราะจะทำให้บุคคลมีความมั่นใจ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง รู้จักรับผิดชอบตนเอง รวมทั้งกล้าเผชิญต่ออุปสรรคและความยากลำบาก สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี

1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง

1. ทฤษฎีบุคลิกภาพของอีริกสัน

ทฤษฎีบุคลิกภาพของอีริกสัน (Erikson. 1975 : 102) มีความเห็นว่า พัฒนาการทางบุคลิกภาพเกิดขึ้นได้ เนื่องจากการที่คนมีการติดต่อสัมพันธ์กับสังคมและแต่ละขั้นจะมีช่วงวิกฤติสำหรับที่จะพัฒนาเรื่องนั้น ๆ โดยเฉพาะในชีวิต พัฒนาการความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ถ้าในช่วงชีวิตใดพัฒนาการเป็นไปด้วยดีมีลักษณะทางบวกมากกว่าทางลบพัฒนาการเรื่องนั้น ๆ จะเป็นไปในทางที่ดี สิ่งที่ อีริกสัน เน้นและให้ความสำคัญมากที่สุดว่ามีผลต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพ และการมีความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก คือ การปฏิบัติตนของพ่อแม่ที่มีต่อเด็ก สิ่งแวดล้อมรอบตัว และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับ

อิริคสันชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลที่แต่ละขั้นมีต่อกันโดยที่พัฒนาการทางบุคลิกภาพของคนมี 8 ขั้นตอน สำหรับเด็กเด็กอายุประมาณ 6-12 ปีจะมีพัฒนาการอยู่ในขั้นที่ 4 ความต้องการที่จะทำกิจกรรมเสมอ - ความรู้สึกต่ำต้อย (Industry vs Inferiority) จึงขอกล่าวเฉพาะขั้นที่ 4 ดังนี้

เนื่องจากเด็กวัยนี้มีพัฒนาการด้านสติปัญญา และทางด้านร่างกายอยู่ในขั้นที่มีความต้องการที่จะทำ อะไรอยู่เสมอไม่เคยว่าง ถ้าเด็กได้รับการกระตุ้นให้ทำสิ่งต่างๆ ให้กำลังใจในการทำจนสำเร็จและให้คำชมเชยในความหมายของเด็ก จะเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กเกิดความมานะพยายาม มีความรู้สึกที่ดีต่อตัวเอง (Positive Self - Concept) เด็กวัยนี้จะต้องมีประสบการณ์ ส่งเสริมให้เขาคิดว่าคนเราเก่งมีความสามารถทำอะไรก็ได้ (สุรางค์ ใ้วตระกูล. 2541 : 40-42)

2. ทฤษฎีบุคลิกภาพของมาสโลว์

ความต้องการพื้นฐาน 5 ชนิด ตามทฤษฎีของมาสโลว์ (สุรางค์ ใ้วตระกูล. 2541 : 161) มีความต้องการทางสรีระ (Physiological Needs) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยหรือสวัสดิภาพ (Safety Needs) ความต้องการความรัก และเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ (Love and Belonging Needs) ความภาคภูมิใจ ความต้องการที่จะรู้สึกว่ามีค่า (Self-Esteem Needs) และพัฒนาตามศักยภาพของตนเอง (Need for Self Actualization)

ทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow .1970 : 90-91) ในส่วนของความต้องการด้านความภาคภูมิใจ (Self-Esteem needs) เชื่อว่าคนทุกคนในสังคมมีความปรารถนาที่จะได้รับความสำเร็จและประเมินค่าความสำเร็จของตนไว้สูง ทั้งยังมีความภูมิใจในตนเองและต้องการให้คนอื่นยอมรับนับถือในความสำเร็จของตนเองด้วย ถ้าความต้องการนี้ได้รับการตอบสนองจนพอใจจะทำให้คนนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่า มีความสามารถ มีเกียรติ และมีประโยชน์ต่อสังคม แต่ถ้าความต้องการนี้ถูกขัดขวางจะทำให้เกิดความรู้สึกมีปมด้อย หรือเสียความภูมิใจในตนเอง

3. ทฤษฎีบุคลิกภาพของแอดเลอร์

แอดเลอร์ (Adler) เชื่อว่าประสบการณ์วัยเด็กมีอิทธิพลต่อลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ ปมเด่น ปมด้อย ความสนใจในสังคม และวิถีชีวิตของคน (Inferiority Feeling and Compensation) (เลขา ปิยะฉัจฉริยะ. 2539 : 571) ซึ่งแนวคิดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง คือ

3.1 ความปรารถนามีปมเด่น (striving for superiority) แอดเลอร์มีความเห็นว่าทุกคนมีแรงจูงใจอยู่อย่างหนึ่ง ซึ่งครอบงำพฤติกรรมส่วนใหญ่และลักษณะบุคลิกภาพของตน เขาได้พยายามศึกษาสังเกต เพื่อค้นหาว่าแรงจูงใจนั้นคืออะไร ในขั้นแรกเขาเชื่อว่าแรงจูงใจนั้นคือ ความก้าวร้าว ต่อมาเปลี่ยนเป็นความใฝ่อำนาจ ในขั้นสุดท้ายลงความเห็นว่า แรงจูงใจนั้น คือ ความปรารถนามีปมเด่น แอดเลอร์อธิบายว่าคนทุกคนอยากมีความเด่นสักหนึ่งอย่างหรือหลายอย่างต่างกันไปในแต่ละคน ความปรารถนาเหล่านี้อาจต่างกันได้ตามระยะอายุและพัฒนาการของชีวิต และ

ถ้าหากไม่สามารถทำให้เกิดปมเด่นขึ้นในตนเองได้ก็จะเกิดความไม่แน่ใจในตนเอง คิดว่าตนเองไม่มีคุณค่า และขาดความเชื่อมั่นในตนเองที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้

3.2 ปมด้อย (inferiority feeling) จากประสบการณ์วิชาชีพแพทย์ของแอดเลอร์ทำให้เขาค้นพบว่าคนเราไม่ได้มีเฉพาะจุดอ่อนทางร่างกายเท่านั้น แต่อารมณ์ สังคม จิตใจก็มีจุดอ่อนด้วย ซึ่งเรียกว่า ปมด้อย คนทุกคนพยายามหาทางชดเชยสิ่งที่เป็นปมด้อยด้วยการสร้างปมเด่นขึ้นมาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้เกิดขึ้น แอดเลอร์เชื่อว่าปมด้อยและความปรารถนาที่จะเด่นนี้เป็นแรงผลักดันอันสำคัญที่ทำให้คนประกอบพฤติกรรมต่าง ๆ หรือสร้างวิถีชีวิตให้เป็นไปอย่างมีความหมาย ปมด้อยไม่ใช่สิ่งผิดปกติ ทั้งการสร้างปมเด่นเพื่อชดเชยปมด้อยก็ไม่ใช่สิ่งผิดปกติด้วย แต่ก็อาจไม่ใช่ความสุขสบายเสมอไป แอดเลอร์ไม่เชื่อว่ามนุษย์แสวงหาความสุขสบายเป็นสาระสำคัญของชีวิต เขาเชื่อว่ามนุษย์แสวงหาความอิมใจในตนเอง (self fulfillment) เป็นสาระยิ่งใหญ่ของชีวิต มากกว่าอย่างอื่น ซึ่งในการชดเชยปมด้อยนี้หากทำได้ไม่เหมาะสมก็จะมีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ทำให้รู้สึกว่าคุณค่าตนเองไม่เท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม และไม่ประสบความสำเร็จในจุดสูงสุดที่สามารถจะทำได้

1.4 ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

ความเชื่อมั่นในตนเองนั้น เป็นลักษณะเกิดขึ้นในตัวบุคคล ถือว่าเป็นบุคลิกของคนอย่างหนึ่ง ได้มีผู้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองไว้ ดังนี้

กิตตินา พละวัตร (2539 : 28) กล่าวว่า ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองมีดังนี้ คือ มีความกล้าในทางที่ถูกต้องเหมาะสม จิตมั่นคง ไม่คล้อยตามผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผล สามารถพึ่งพาตนเองได้ สามารถตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถควบคุมตนเองได้ มีความรับผิดชอบ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ยอมรับสภาพการณ์ใหม่ ๆ ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี สามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือปรากฏตัวต่อหน้าสาธารณชนได้โดยไม่หวั่นไหว รอบคอบมีแผนงาน ไม่วิตกกังวลจนเกินไป

เลขา ปิยะอัจฉริยะ (2539 : 584) กล่าวถึงลักษณะทางสังคมของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง บุคคลเหล่านี้มักเป็นคนร่าเริง คล่องแคล่ว กระตือรือร้น มีความเปิดเผย สามารถรับฟังความคิดเห็นและคำแนะนำหรือสิ่งที่ผู้อื่นเลือกยึดถือเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตได้ นอกจากนี้ยังรู้จักผิดถูก เมื่อตนเองผิดก็ยอมรับผิด จึงสรุปว่า คุณลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์แล้ว

ศุภสี ศรีสุคนธ์ (2539 : 13) กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองว่า บุคคลที่มีความเชื่อมั่นจะเป็นผู้ที่กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ชอบอิสระ จิตใจมั่นคง กล้าเผชิญความจริง รวมทั้งมองโลกในแง่ดี มีความรับผิดชอบและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี

วิไลวรรณ เกื้อทาน (2540 : 13) กล่าวสอดคล้องว่าบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นผู้ที่มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น กล่าวแสดงออก มีความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ ชอบอิสระ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดีและปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสม

พิมพ์ภา คงรุ่งเรือง (2542 : 15) ให้ความเห็นว่าบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นผู้ที่มีความกล้าคิด กล้าพูด กล้าตัดสินใจ และกล้าแสดงออก รวมทั้งมีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น และสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

ธีรภาพ วัฒนวิจารณ์ (2545 :127) กล่าวว่า คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นคนที่มีลักษณะมั่นคง ไม่ลังเลในการตัดสินใจ ไม่วิตกกังวลต่อสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ในขณะเดียวกันก็ไม่พุ่มพ่ายหรือกังวลต่อสิ่งที่เกิดขึ้นไปแล้ว สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ และเมื่อประเมินว่าตัวเองไม่พร้อมก็กล้าและมั่นใจที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น

เมทินี ด่านยังอยู่ (2544 : 21) กล่าวถึงลักษณะที่เด็กปฐมวัยแสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเอง มีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. กล้าแสดงออกและมีความเป็นตัวของตัวเองด้วยความกล้าพูดกล้าทำ กระตือรือร้นกับการทำกิจกรรม สบตาคู่สนทนา

2. สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

3. มีความภาคภูมิใจในตนเอง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ตามทัศนะและแนวคิดของนักวิชาการหลายๆ ท่านที่กล่าวมานับได้ว่ามีความสอดคล้องกันมาก ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะต้องมีความรู้คุณลักษณะสำคัญ ๔ ด้าน ดังนี้

1. มีความกล้าแสดงออก

2. มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล

3. มีความรอบคอบ มีแผนงาน

4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.5 การฝึกฝนความเชื่อมั่นในตนเอง

การฝึกฝนความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นการฝึกฝนความรู้สึกที่มีคุณค่าในตนเอง ได้มีผู้กล่าวถึงการฝึกฝนความเชื่อมั่นในตนเองไว้ ดังนี้

กิตตินภา พละวัตร (2539 : 31) กล่าวว่า วิธีฝึกให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนี้

1. ต้องเป็นตัวของตัวเอง

2. จะต้องเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เห็นว่าตนเองมีคุณค่าและมีความศรัทธาในตนเอง

3. จะต้องคิดในแง่ที่ดีที่ตรงกับความเป็นจริง
4. จะต้องอยู่กับความเป็นจริง ไม่เพ้อฝันมากเกินไป
5. จะต้องทำทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตให้เป็นงานที่สร้างสรรค์
6. จะต้องสงบและเยือกเย็น ไตร่ตรอง คิดแก้ปัญหาอย่างรอบคอบและมีเหตุผลเมื่อ

เกิดวิกฤติการณ์ในชีวิต

7. จะต้องใช้เวลาและให้โอกาสสำหรับตนเองในการกระทำสิ่งใด ๆ ให้สำเร็จ
8. จะต้องมีความหมายในชีวิต

มาลี จุฑา (2539 : 300-301) กล่าวว่า การฝึกให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นวิธีการแก้ไขความกลัวและความวิตกกังวล ให้มีความกล้าแสดงออกและความเชื่อมั่นในตนเอง บุคคลบางคนปรับตัวไม่ได้ มีความรู้สึกหวาดกลัวและไม่กล้าแสดงออกมาเก็บสะสมความรู้สึกเอาไว้เรื่อย ๆ จนทำให้รู้สึกเจ็บปวดและทรมาน บุคลิกภาพไม่สมบูรณ์จึงต้องฝึกให้มีความกล้า เช่น คนที่ขี้อายมากเกินไป จะทำอะไรก็กลัวคนจะทราบ ก็ฝึกให้เขามีโอกาสแสดงความรู้สึกออกมาบ้าง วิธีการฝึกมีดังนี้

1. ให้ผู้มีปัญหาแสดงความรู้สึกออกมาทางวาจา คือแสดงให้ผู้อื่นทราบว่าฉันก็เป็นบุคคลธรรมดาเหมือน ๆ คนอื่น
2. แสดงอารมณ์ออกมาทางสีหน้าตามความเหมาะสม เช่น ยิ้ม หัวเราะ หรือหน้าบึ้ง
3. ให้แสดงความรู้สึกว่าเห็นด้วยกับการที่คนอื่นแสดงความคิดเห็น
4. แสดงให้เห็นถึงการปรับปรุงให้มีชีวิตชีวาขึ้นในขณะนั้น คือ พยายามยิ้ม หัวเราะ ฯลฯ

5. จัดกิจกรรมฝึกความจำ

อารยา สุวะมาตย์ (2540 : 60) กล่าวว่า องค์ประกอบของบุคลิกภาพ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กวัยรุ่นมี 5 องค์ประกอบคือ

1. ความเป็นตัวของตัวเอง
2. ความสามารถในการปรับตัว
3. ความไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรค
4. ความกล้า
5. ความน่าเชื่อถือ

ดารณีย์ พยัคฆ์กุล (2545 : 8-9) ได้เสนอวิธีการเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อให้สามารถเผชิญกับโลกที่เปลี่ยนไปไม่สิ้นสุด ดังนี้

1. เริ่มค้นหาสาเหตุของการเกิดความรู้สึกด้อย เมื่อทราบแล้วก็พิจารณาดูว่าสาเหตุสำคัญคืออะไร เช่น ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่ทันคน เป็นต้น แล้วจึงตั้งเป้าหมายในการปรับปรุง

2. จงเริ่มฝึกฝนความอ่อนแอที่เห็นว่าสำคัญมากที่สุดนั้น ด้วยความกล้า
 3. พยายามปรับปรุงไหวพริบและความสามารถต่าง ๆ ให้มีระดับสูงขึ้น อาจจะเป็นโดยการสนทนาถึงจุดบกพร่องแล้วรู้สึกว่าคุณอ่อนแอที่เราที่หยิบยกมาพิจารณานั้น ไม่ใช่เรื่องใหญ่ คุณจะปรับปรุงได้ หรือบางอย่างก็ไม่จำเป็นต้องปรับปรุงเพราะสุดวิสัยหรือไม่ใช่สิ่งสำคัญต่อชีวิตจิตใจ
 4. จงปิติยินดีกับความสำเร็จ ภาควมมีใจในผลงานของตน สำนึกต่อคุณค่าของตนนั้น มีความสำคัญต่อจิตใจมากยิ่งขึ้นกว่าการฟังและเชื่อความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งมองโลกในแง่ร้าย
 5. จงทำให้เป็นอิสระจากความคิดเห็นของผู้อื่น อย่าต่อต้านความรู้สึกเป็นอิสระแม้จะเปิดใจรับฟังผู้อื่นได้ แต่ก็อย่าหลงมัวไปง่าย ๆ จงแน่วในตนเอง
 6. ถ้าไม่พึงพอใจในงานหรืออาชีพของตน โดยไม่เห็นทางที่จะปรับปรุงตนเองได้ จงฝึกฝนให้มีไหวพริบในการทำงานอดิเรกอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งจะเป็นการขัดเขยความรู้สึกผิดหวัง และช่วยไม่ให้ลดความมั่นใจหรือเชื่อมั่นในตนเองไปอีก
 7. ถ้าถูกขอร้องให้ทำงานชิ้นหนึ่งจงพยายามมองงานชิ้นนั้นในแง่ดีออกมาให้ได้ อย่าหักโหมมากนัก มิฉะนั้นจะเสียความมั่นใจในความสามารถของตนเอง และงานจะสิ้นสุดลงด้วยความล้มเหลว
 8. อย่าไฝฝืนทะเยอทะยานสูงจนเกินไป เพราะความทะเยอทะยานสูงมากเป็นอันตรายมากกว่าจะเป็นผลดี
 9. อย่าใช้เวลาให้สิ้นเปลืองไปกับการพิจารณาเปรียบเทียบตัวเองกับผู้อื่นโดยไม่จำเป็น
 10. จงตระหนักว่า คนเรามีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ไม่มีใครเก่งเท่ากันในทุกด้าน ดังนั้นจงอย่าคิดที่จะทำอะไรให้เก่งให้ดีเหมือนคนอื่น จงเป็นตัวของตัวเอง
- จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การฝึกฝนความเชื่อมั่นในตนเองนั้น บุคคลควรสำรวจข้อบกพร่องของตนเองก่อนด้วยใจบริสุทธิ์ และพยายามแก้ไขอุปสรรคที่ละน้อยเรื่อยไป ต้องนับถือตนเอง คิดเสมอว่าเราทำได้ ต้องใช้เวลาและให้โอกาสสำหรับตนเองในการกระทำสิ่งใด ๆ ให้สำเร็จ โดยต้องมีเป้าหมายในชีวิต

1.6 ปัจจัยในการส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

ปัจจัยในการส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ได้มีผู้กล่าวถึงไว้หลายทัศนะ ดังนี้

ธนยา อ่อนน้อม (2538 : 40) กล่าวว่า ในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัย สถาบันที่สำคัญ คือ สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา เนื่องจากสถาบันครอบครัวเป็นผู้ให้การเลี้ยงดูให้ความรัก ความอบอุ่น รวมทั้งให้โอกาสเด็กที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ส่วนสถาบันการศึกษาเป็นผู้ส่งเสริมโดยการจัดบรรยากาศและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นใน

ตนเองของเด็ก รวมทั้งให้การสนับสนุนเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางความคิด ความสามารถของเด็กแต่ละคน โดยไม่นำมาเปรียบเทียบซึ่งกันและกัน อันเป็นผลต่อการส่งเสริมพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กต่อไป

พิมพิกา คงรุ่งเรือง (2542 : 16) กล่าวว่า ในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง สถาบันครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดู ให้ความรักความอบอุ่น และสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอีกสถาบันหนึ่งในการมีส่วนในการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความมั่นคงทางจิตใจ รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ อันเป็นผลต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กต่อไป

เมทินี ด่านยังอยู่ (2544 : 12) กล่าวว่า ในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง สถาบันครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดูให้ความรักและความอบอุ่น รวมทั้งให้โอกาสเด็กกระทำสิ่งต่าง ๆ สถาบันการศึกษาเป็นอีกสถาบันหนึ่งซึ่งมีส่วนสำคัญในการจัดบรรยากาศและกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กได้ฝึกฝนให้ความรักความอบอุ่น ความเป็นกันเองและให้ความเป็นมิตร รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกอย่างเต็มที่ที่ยอมรับในความสามารถของเด็กแต่ละคน โดยผู้ใหญ่หรือบุคคลรอบข้างไม่นำเด็กของเราไปเปรียบเทียบกับเด็กคนอื่น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ปัจจัยในการส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู จะต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรให้กับเด็ก ให้ความรัก ความอบอุ่น รวมทั้งให้โอกาสเด็กกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้เด็กได้แสดงความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งให้เวลาและกำลังใจแก่เด็กเมื่อเด็กล้มเหลว เพราะปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะหล่อหลอมเชื่อมโยงรวมกันเป็นพลังผลักดันให้เด็กประสบผลสำเร็จ ถ้าเด็กได้พัฒนาความสามารถในตนเองให้ดีขึ้นแล้ว เด็กจะเชื่อถือตนเองและเชื่อมั่นในความสามารถของเขา

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

1.7.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศ ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองไว้ ดังนี้

สุวรรณดี จิตวิริยะยังยง (2540 : 6) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 20 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จิรวดี จุลสำรวจ (2540 : 68 – 69) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดใหญ่อินทาราม จังหวัดชลบุรี จำนวน 16 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ชิดชนก รุ่งแสง (2541 : 42) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความเชื่อมั่นในตนเองเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยมากกว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิวพร ภูมิสิริวัฒน์ (2550 : 51) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอพล จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบวัดพฤติกรรมด้านความเชื่อมั่นมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8597 และโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ผลวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกระบวนการกลุ่มด้วยโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

1.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศ ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองไว้ ดังนี้

เวเนเบิล (Veneble.1997 : 566) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนเคมีกับความเชื่อมั่นในตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ว่าเมื่อใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนภาคปฏิบัติแล้ว นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีและมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นหรือไม่ โดยทำการทดลองกับนักเรียน 2 กลุ่ม กลุ่มทดลอง 37 คน กลุ่มควบคุม 41 คน จากการตอบแบบสอบถามก่อนเรียนและหลังเรียน และจากการสัมภาษณ์พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเชื่อมั่นในตนเองของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

แอริสัน (Arrison. 1999 : 629) ได้ศึกษาองค์ประกอบของการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของ Temple University ในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ของนักเรียนที่มีผลการเรียนดีและไม่ดี จากการใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มเกิดขึ้นขณะเรียนในระดับปัจจุบัน ไม่เกี่ยวข้องกับพื้นฐานและประสบการณ์

เด็กก่อนเข้าเรียน ซึ่งผลการวิจัยนี้จะนำไปใช้ในการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาในโอกาสต่อไป

ออร์บาซ (Orbach. 1999 : 874-B) ได้ศึกษาเพื่อกำหนดสภาพแวดล้อม ที่ทำให้ความวิตกกังวลด้านสติปัญญา มีผลทางบวกต่อการเล่นกีฬาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยคาดหวังว่านักกีฬาที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง จะได้ประโยชน์จากการมีความวิตกกังวล ทำให้เล่นกีฬาได้อย่างประสบความสำเร็จ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักฟุตบอลจำนวน 50 คน แล้วแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 มีความวิตกกังวลด้านสติปัญญาสูง วิตกกังวลด้านร่างกายต่ำ ความเชื่อมั่นในตนเองสูง กลุ่มที่ 2 วิตกกังวลด้านสติปัญญาสูง วิตกกังวลด้านร่างกายต่ำ มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ กลุ่มที่ 3 ความวิตกกังวลด้านสติปัญญาสูง วิตกกังวลด้านร่างกายสูง มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง กลุ่มที่ 4 มีความวิตกกังวลด้านสติปัญญาสูง วิตกกังวลด้านร่างกายสูง มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ กลุ่มที่ 5 กลุ่มควบคุม โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับการตรวจสอบ 2 ครั้ง ผลปรากฏว่า ในการเล่นกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพประสบความสำเร็จ ภายใต้สภาพการมีความวิตกกังวล จะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างชัดเจนระหว่างความวิตกกังวลกับความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้น การเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้สูงของนักกีฬา ผู้ที่มีความวิตกกังวลทางด้านสติปัญญาสูงจะส่งผลให้การเล่นกีฬาได้สำเร็จ

วอง ซาย (Wang Tsai. 2003 : 787-A) ได้ศึกษาการสร้างโปรแกรมเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในตัวเองแก่นักศึกษาพยาบาล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินวิชาความเป็นผู้นำ ประกอบด้วย 4 วิชา คือ คุณค่าแห่งความเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การเสนอแนะและการสื่อสาร วิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำ ที่สอนในสถาบันยังกวงและเทคโนโลยี เพื่อศึกษาผลของประสบการณ์การเป็นที่ปรึกษาระหว่างนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 และผลกระทบต่อนความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เก็บข้อมูลการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม 2 ชุด ได้แก่ (1) การเป็นที่ปรึกษาของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 (2) ผลกระทบของวิชาทั้ง 4 ที่มีต่อระดับความเชื่อมั่นของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลที่ประเมินจากวิชาความเป็นผู้นำทั้ง 4 วิชา และประสบการณ์การเป็นที่ปรึกษาพบว่าวิชาทั้งสี่มีผลในเชิงบวก สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังได้ชี้ให้เห็นถึงกลยุทธ์ที่สามารถนำไปใช้ได้ในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของพยาบาลและทักษะการเป็นที่ปรึกษา ถ้าคณะพยาบาลบูรณาการการเป็นที่ปรึกษา อย่างน้อยที่สุดเนื้อหาของทั้ง 4 วิชาเข้าไปในหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน นักศึกษาพยาบาลก็จะได้รับการส่งเสริมและจะเตรียมพร้อมไปสู่การเริ่มต้นการเป็นพยาบาลที่มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นความรู้สึกของบุคคลที่แสดงออกมาได้อย่างเหมาะสม โดยไม่เป็นการล่อลวงละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นจึงจำเป็นต้องหาวิธีการที่จะพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสัมพันธ์

2.1 ความหมายของกลุ่มสัมพันธ์

ความหมายของ “กลุ่มสัมพันธ์” (Group Dynamics หรือ Group Process) นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ณัฐพล กล้าหาญ (2540 : 22) ได้ให้ความหมายของกลุ่มสัมพันธ์ไว้ว่า กลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง การรวมกันของบุคคลหรือนักเรียนอย่างมีเป้าหมาย เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือกิจกรรมในการเรียนร่วมกัน มีผู้นำกลุ่มและผู้สังเกตการณ์อยู่ในกลุ่ม เพื่อนำกลุ่มวางแผนและหาวิธีการในการแก้ปัญหาของกลุ่มร่วมกัน เมื่อกิจกรรมกลุ่มได้สำเร็จลงแล้วจะมีการวิเคราะห์และอภิปรายผลการทำงานหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ในแต่ละครั้ง เพื่อเป็นข้อสรุปหรือเป็นแนวทางในการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 : 26) ได้ให้ความหมายของกลุ่มสัมพันธ์ไว้พอสรุปว่า กลุ่มสัมพันธ์หมายถึง การที่คนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีความคิด มีการกระทำมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีแรงจูงใจร่วมกันในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยที่แต่ละคนในกลุ่มมีอิทธิพลและได้รับอิทธิพลต่อกัน แต่อาจจะมีส่วนร่วมหรือไม่ก็ได้

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542 : 41) กล่าวว่า กลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง ความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการนำเอาปัจจัยต่างๆ มาใช้กับกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มพัฒนาไปสู่กลุ่มเป้าหมาย

ทิตินา แคมมณี (2545 : 139) กล่าวว่า กลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการรวมตัวกันของกลุ่มเพื่อปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งการปฏิบัติงานจะเป็นไปในทิศทางใดนั้นขึ้นอยู่กับพลังผลักดันที่เกิดขึ้นจากองค์ประกอบ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของกลุ่ม อาทิ ผู้นำกลุ่ม แบบแผนการสื่อสารและการใช้อำนาจของกลุ่ม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในกลุ่ม และปัญหาต่างๆ ของกลุ่ม

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546 : 7) ได้กล่าวว่า กลุ่มสัมพันธ์ จะเกี่ยวข้องกับสาเหตุเบื้องหลังของพฤติกรรมกลุ่ม และพยายามจะตอบคำถามว่า “ทำไมบุคคลจึงแสดงพฤติกรรมในกลุ่มเช่นนั้น และทำไมกลุ่มจึงพัฒนาไปในลักษณะนั้น” “ทำไมกลุ่มบางกลุ่มจึงประสบความสำเร็จแต่กลุ่มบางกลุ่มจึงประสบความล้มเหลว” หรืออาจจะกล่าวได้ว่า กลุ่มสัมพันธ์เป็นความพยายามตอบปัญหาว่า “อะไร

ทำให้กลุ่มดำเนินไปเช่นนั้น” ผลที่ตามมาจะช่วยให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน การเลือกจุดมุ่งหมายร่วมกัน การเสนอแนะการประเมินผลวิธีการดำเนินงาน การตัดสินใจ การวางแผนงานและการเนินการ

จากความหมายต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปความหมายของกลุ่มสัมพันธ์ได้ว่า กลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มารวมกลุ่มกันทำกิจกรรม เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ทำให้สมาชิกในกลุ่มได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองเกิดความร่วมมือของสมาชิกทุกคน ก่อให้เกิดการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรม อันจะเป็นประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์ และการทำงานของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มสัมพันธ์

การศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ จำเป็นจะต้องศึกษาถึงทฤษฎีด้วย ซึ่งทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์นี้ ทิศนา ขัมมณี (2545 : 6 - 9) ได้รวบรวมและเรียบเรียงทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มสัมพันธ์ไว้หลายประการด้วยกันคือ

1. ทฤษฎีสนาม (Field Theory) ของ เคิร์ต เลวิน (Kurt Lewin) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้ คือ

- 1.1 โครงสร้างของกลุ่มเกิดการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน
- 1.2 ในการรวมกลุ่มแต่ละครั้ง สมาชิกในกลุ่มจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในรูปของการกระทำ (act) ความรู้สึก (feel) และความคิด (think)
- 1.3 องค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าวไว้ในข้อ 1.2 มีผลต่อโครงสร้างของกลุ่มซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของสมาชิกในกลุ่ม
- 1.4 สมาชิกในกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากันและพยายามช่วยกันทำงานซึ่งการที่บุคคลพยายามปรับตัว จะก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (cohesion) และทำให้เกิดพลังหรือแรงผลักดันที่ทำให้กลุ่มสามารถดำเนินงานไปได้ด้วยดี

2. ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ (Interaction Theory) ของ เบลส์ (Bales) โฮมาน (Homans) และไวท์ (Whyte) แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้คือ

2.1 ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง (Activity)

2.2 ปฏิสัมพันธ์ คือ

- 2.2.1 ปฏิสัมพันธ์ทางร่างกาย (Physical Interaction)
- 2.2.2 ปฏิสัมพันธ์ทางวาจา (Verbal Interaction)
- 2.2.3 ปฏิสัมพันธ์ทางอารมณ์และจิตใจ (Emotional Interaction)

2.3 กิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทำการผ่านการมีปฏิสัมพันธ์นี้ จะก่อให้เกิดอารมณ์และความรู้สึก (Sentiment)

3. ทฤษฎีระบบ (System Theory) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดสำคัญ คือ

3.1 กลุ่มมีโครงสร้างหรือระบบ ซึ่งประกอบไปด้วยการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก และการแสดงบทบาทของสมาชิกอันถือว่าการลงทุน (Input) เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ (Output) อย่างใดอย่างหนึ่ง

3.2 การแสดงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกการกระทำได้โดยผ่านทางระบบสื่อสาร (Communication) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการแสดงออก

4. ทฤษฎีสังคมมิติ (Sociometric Orientation) ของโมเรโน (Moreno) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดสำคัญดังต่อไปนี้

4.1 ขอบเขตของการกระทำของกลุ่มขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของสมาชิกในกลุ่มในการเลือกรูปแบบและวิธีการที่จะปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (Interpersonal Choice)

4.2 เครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ได้ดี คือ การแสดงบทบาทสมมุติ (role playing) และการใช้เครื่องมือวัดสังคมมิติ (Sociometric Test)

5. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Orientation) ของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่สำคัญ คือ

5.1 เมื่อบุคคลอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม จะต้องอาศัยกระบวนการจูงใจ (Motivation Process) ซึ่งอาจเป็นการให้รางวัล หรือการได้รับผลจากการทำงานเป็นกลุ่ม

5.2 ในการรวมกลุ่ม บุคคลมีโอกาสดำเนินการอย่างเปิดเผยหรือพยายามป้องกันปิดบังตนเองโดยวิธีต่าง ๆ (Defense Mechanism) การช่วยให้บุคคลแสดงออกตามความเป็นจริง โดยใช้วิธีการบำบัดทางจิต (Therapy) สามารถช่วยให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น

6. ทฤษฎีจิตวิทยาทั่วไป (General Psychology)

ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่ว่า การใช้หลักจิตวิทยาต่าง ๆ เช่น จิตวิทยาการรับรู้ การเรียนรู้ ความคิด ความเข้าใจ การให้แรงจูงใจ ฯลฯ สามารถช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของบุคคล

7. ทฤษฎีบุคลิกภาพของกลุ่ม (Group Syntality) ของ แคทเทล (Cattell)

ทฤษฎีนี้อาศัยหลักการจากทฤษฎีเสริมแรง (Reinforcement Theory) คือ กฎแห่งผล (Law of Effect) เพื่ออธิบายพฤติกรรมของกลุ่ม แนวคิดในทฤษฎีนี้ประกอบด้วย

7.1 ลักษณะของกลุ่มโดยทั่วไป มีดังนี้

7.1.1 กลุ่มแต่ละกลุ่มมีสมาชิกซึ่งมีบุคลิกภาพเฉพาะตัว (Population Traits) ได้แก่ สติปัญญา ทักษะ บุคลิกภาพ เป็นต้น

7.1.2 กลุ่มแต่ละกลุ่มมีบุคลิกเฉพาะตัว (Syntality Traits หรือ Personality Traits) ซึ่งเป็นผลจากสมาชิกกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป บุคลิกภาพของกลุ่ม ได้แก่ ความสามารถของกลุ่มที่มีอยู่ การกระทำของสมาชิกร่วมกัน การตัดสินใจ รวมทั้งพฤติกรรมหรือการแสดงออกของสมาชิก เป็นต้น

7.1.3 กลุ่มแต่ละกลุ่มมีโครงสร้างภายในเฉพาะตน (Characteristic of Internal Structure) ซึ่งหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก และแบบแผนหรือลักษณะในการรวมกลุ่ม

7.2 พลังอันเกิดจากบุคลิกภาพของกลุ่ม (Dynamics of Syntality) หมายถึง การแสดงหรือความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่มเพื่อจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง การกระทำของสมาชิกมีลักษณะ 2 ประการ คือ

7.2.1 ลักษณะที่ทำให้กลุ่มรวมกันได้ (Maintenance Synergy) หมายถึง ลักษณะของความร่วมมือในการกระทำการกิจกรรมของสมาชิกแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ความสัมพันธ์ของสมาชิกเป็นไปได้อย่างราบรื่นและก่อให้เกิดความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (cohesion) ซึ่งทำให้กลุ่มไม่แตกแยกหรือมีสมาชิกถอนตัวออกจากกลุ่ม

7.2.2 ลักษณะที่ทำให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ (Effective Synergy) หมายถึง กิจกรรมที่สมาชิกกระทำเพื่อให้กลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

8. ทฤษฎีสัมฤทธิ์ผลของกลุ่ม (A Theory of Group Achievement)

สตีจอกดิลล์ (Stogdill) ได้อธิบายทฤษฎีนี้ว่า สัมฤทธิ์ผลของกลุ่มโดยทั่วไปมี 3 ด้าน คือ

8.1 การลงทุนของสมาชิก (Member Inputs) เมื่อบุคคลมารวมกลุ่มกัน ต่างคนต่างจะแสดงออกและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมทั้งคาดหวังการตอบสนองตามความคิดเห็นและความเข้าใจของตน ซึ่งการกระทำต่าง ๆ ของสมาชิกกลุ่มถือเป็นการลงทุนของสมาชิก

8.2 โครงสร้างและผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม

8.2.1 โครงสร้างอย่างเป็นทางการ (Formal Structure) คือ สิ่งที่คาดหวังจากการมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก เช่น การกำหนดตำแหน่งให้สมาชิกแต่ละคนให้มีฐานะ (Status) และหน้าที่ (Functions) ตามที่ควรจะเป็น เพื่อให้สมาชิกกระทำและตอบสนองตามที่คาดหวังไว้และทำให้ผลของการทำงานเป็นจริงขึ้นมาได้

8.2.2 โครงสร้างเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิก (Role Structure) คือ โครงสร้างของกลุ่มที่เชื่อว่าจะมีอยู่ภายในตัวสมาชิกแต่ละคน สมาชิกแต่ละคนจะมีอิสระที่จะแสดงบทบาทของตนได้อย่างเต็มที่ บทบาทที่กล่าวถึง ได้แก่ ความรับผิดชอบ (Responsibility) และอำนาจ (Authority) ในการทำตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

8.2.3 ผลงานของกลุ่ม (Group Outputs) หรือสัมฤทธิ์ผลของกลุ่ม (Group Achievement) หมายถึง ผลที่ได้รับจากการลงทุนของสมาชิกซึ่งได้แก่ การแสดงออก การปฏิสัมพันธ์ และการคาดหวังผลโดยผ่านการแสดงออกตามโครงสร้างและการกระทำของกลุ่ม ผลที่กลุ่มได้รับมี 3 ประการ คือ

ก. ผลของการทำงาน (Productivity) ซึ่งเกิดจากความคาดหวังหรือจุดมุ่งหมายและการกระทำเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

ข. ขวัญกำลังใจของกลุ่ม (Group Morale) หากกลุ่มมีโครงสร้างและกระบวนการที่ดี ขวัญและกำลังใจของกลุ่มจะมีมากขึ้น

ค. ความสามัคคี หรือการยึดเหนี่ยวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Cohesion) เป็นผลที่เกิดขึ้นจากความพอใจของสมาชิกกลุ่มในการทำงานร่วมกัน

สัมฤทธิ์ผลของกลุ่มดังกล่าว เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการลงทุนของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ซึ่งหมายถึง การแสดงออกของสมาชิกแต่ละคน การปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก ความรับผิดชอบของสมาชิก การใช้อำนาจของผู้นำ บทบาทหน้าที่ของสมาชิก ทั้งที่เป็นทางการและที่เป็นบทบาทเฉพาะตน การคิดและการตัดสินใจร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม เป็นต้น

9. ทฤษฎีพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Fundamental Interpersonal Relations Orientations)

ชูลซ์ (Schutz) อธิบายทฤษฎีนี้ไว้ว่า สมาชิกกลุ่มทุกคนมีความต้องการที่จะเชื่อมโยงสัมพันธ์กับผู้อื่น ต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม/หมู่/คณะ (Inclusion) ต้องการที่จะได้รับการยอมรับนับถือและการยกย่องจากผู้อื่น นอกจากนั้นยังต้องการที่จะเป็นที่รักของบุคคลอื่น (Affection) และในขณะเดียวกันก็ต้องการที่จะมีอำนาจเหนือผู้อื่น ควบคุมผู้อื่น (Control) บุคคลแต่ละคนมีรูปแบบหรือมีลักษณะเฉพาะในการปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงและปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น ซึ่งความสัมพันธ์นี้อาจเป็นไปได้ในลักษณะที่เข้ากันได้ (Compatibilty) หรือเข้ากันไม่ได้ (Incompatibility) ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์และการปรับตัวของสมาชิกในกลุ่ม

2.3 จุดมุ่งหมายของกลุ่มสัมพันธ์

จุดมุ่งหมายของกลุ่มสัมพันธ์ได้มีผู้กล่าวถึงไว้หลายทัศนะ ดังนี้

สมชาติ กิจยรรยง (2543 : 13-14) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกลุ่มสัมพันธ์ไว้ดังนี้

1. เพื่อทำความรู้จักคุ้นเคย
2. เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้สนิทสนมเร็วกว่าที่จะได้รู้จักกันเอง
3. ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างเต็มที่
4. ประสบการณ์การเรียนรู้จากกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนรู้จักและสนใจตัวเองดียิ่งขึ้น
5. บรรยากาศการเรียนรู้ช่วยผู้เรียนสนุกสนาน ไม่รู้สึกว่าถูกสอน
6. เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรในการฝึกอบรม และให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ใน

ระยะเวลาอันสั้น

7. ประหยัดค่าใช้จ่าย และไม่เสี่ยงต่อการตัดสินใจในการเรียนกิจกรรม
8. เพื่อให้เกิดความกล้าที่จะแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็นต่อกลุ่ม

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546 : 149-151) กล่าวถึงความมุ่งหมายของกลุ่มสัมพันธ์ไว้

ดังนี้

1. เพื่อสร้างความเข้าใจในตนเองอย่างถูกต้อง โดยปกติคนทั่วไปอาจจะคิดว่าตนเอง มีความเข้าใจในตนเอง ไม่จำเป็นต้องให้คนอื่นช่วยชี้แจงว่าตนเป็นคนอย่างไรในทางจิตวิทยาแล้วมนุษย์ย่อมเข้าใจตนเอง แต่บางครั้งอาจจะไม่เข้าใจตนเองได้ดีเท่าที่ควร หรือบางครั้งก็เข้าใจตนเองผิดพลาดได้ ทั้งนี้เพราะว่าแต่ละคนก็มีการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม โดยใช้กลวิธีการป้องกันตัวที่แตกต่างกันไป ด้วยเหตุนี้กลุ่มสัมพันธ์ก็อาจช่วยมนุษย์ได้โดยเป็นกระจกเงาสะท้อนให้เห็นภาพของตนเองทุกๆ ด้าน

2. เพื่อสร้างความเข้าใจบุคคลอื่น มนุษย์มีความต้องการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งคือ ความเข้าใจในสมาชิกของกลุ่ม ความเข้าใจในบุคคลอื่นจะทำให้เกิดการยอมรับพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมา ดังนั้น ในการทำกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกันของสมาชิกจะเปิดโอกาสให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ลักษณะต่างๆ ของแต่ละคนได้เป็นอย่างดี

3. เพื่อสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิก ซึ่งนอกจากจะอาศัยความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของสมาชิกแต่ละคนแล้ว สิ่งที่สำคัญและมีความหมายต่อความสำเร็จของกลุ่มคือ ความร่วมมือซึ่งถ้าขาดความร่วมมือที่ดี จะทำให้การทำงานของกลุ่มไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้น ในการทำกลุ่มสัมพันธ์จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีให้แก่สมาชิกกลุ่มให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น

จากความหมายต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปจุดมุ่งหมายของกลุ่มสัมพันธ์ได้ว่า กลุ่มสัมพันธ์มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้บุคคลเกิดเจตคติที่ดีต่อตนเอง เข้าใจตนเองเข้าใจคนอื่น เกิดการเรียนรู้ตนเองและผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น ได้ข้อคิดจากปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลได้พัฒนาตนเอง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.4 ขนาดของกลุ่มสัมพันธ์

ขนาดของกลุ่ม คือ จำนวนสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งมีผลกระทบต่อการสื่อสารระหว่างสมาชิกและคุณภาพของการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกนี้ ขนาดของกลุ่มมีความสำคัญมากในการจัดประสบการณ์เกี่ยวกับกลุ่ม บางครั้งอาจต้องจัดกลุ่มใหญ่ บางครั้งต้องจัดกลุ่มเล็ก ได้มีผู้ให้ความคิดเห็นกลุ่มกับขนาดของกลุ่ม ไว้ดังนี้

ทิสนา เขมมณี (2545 : 153) กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มย่อยจะเป็นเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะและวัตถุประสงค์ของกิจกรรม เช่น กิจกรรมบางประเภทต้องการกลุ่มขนาดเล็ก บางกิจกรรมต้องการกลุ่มขนาดใหญ่ บางกิจกรรมยืดหยุ่นขนาดของกลุ่มได้ กลุ่มขนาดเล็กมักประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 2 – 5 คน ขนาดใหญ่ประมาณ 10 – 20 คน แต่ขนาดที่เป็นที่นิยมกันคือ ขนาด 6 – 8 คน

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546 : 31) ได้กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มอาจจะจะเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ในการพิจารณาธรรมชาติของปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มกลุ่มที่มีขนาดแตกต่างกันจะทำให้กระบวนการปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันไปด้วย ในกลุ่มที่มีขนาดมากเกินความจำเป็นสมาชิกจะต้องทำงานซ้ำซ้อนกันบางคนคาดหวังว่าจะได้รับผิตชอบทั้งหมดในขณะที่คนอื่นรู้สึกคับข้องใจ ไม่มีงานทำ ไม่มีโอกาสได้ใช้ทักษะตนเองมีอยู่ ขนาดของกลุ่ม ไม่ควรเกิน 15 คน กลุ่มจะใหญ่เท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับความจำเป็นของสถานการณ์นั้น ๆ จุดมุ่งหมายของกลุ่ม แหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือในกลุ่ม และระดับวุฒิภาวะของบุคคลในกลุ่ม

ชอว์ (Shaw. 1981 : 4) กล่าวถึงขนาดของกลุ่มว่า กลุ่มย่อย ควรมีสมาชิก 10 คน เป็นอย่างมาก แต่ถ้ามีจำนวนสมาชิก 30 คนขึ้นไป จะจัดเป็นกลุ่มใหญ่ก็อาจแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้ จำนวนสมาชิกไม่เป็นปัญหาสำคัญแต่องค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ความสัมพันธ์ของสมาชิก และความร่วมมือในการทำงานของสมาชิก จะมีความสำคัญต่อการทำงานของกลุ่มมากกว่า

จากความหมายต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปขนาดของกลุ่มสัมพันธ์ได้ว่า ควรจะมีสมาชิก 8-15 คน เพราะจะทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงตลอดจนความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกได้ง่าย ซึ่งมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของกลุ่ม

2.5 เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์

ได้มีผู้กล่าวถึงเวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์ไว้ ดังนี้

แพทเทอร์สัน (Patterson. 1973 : 105) กล่าวว่า การให้ทำกลุ่มสัมพันธ์ ควรจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง แต่ถ้าเวลาในการเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์มีน้อยอาจจะจัดสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ช่วงเวลาในการเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์สำหรับเด็กประถมศึกษา ควรใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง เพราะเด็กอาจจะเกิดความเบื่อหน่ายได้

ทรอเซอร์ (ชูชัย สมิทธิไกร. 2536 : 18-19 ; อ้างอิงจาก Trozer. 1977. pp.77-78) ได้ให้ความเห็นว่าในการกำหนดระยะเวลา และความถี่ของการเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธนั้น หากจัดทำกับสถานศึกษา จำเป็นต้องพิจารณาถึงการจัดเวลาเรียนของสถานศึกษานั้นด้วย เช่น ในโรงเรียนส่วนมากจะจัดเวลาเป็นคาบ ๆ ละ 50 นาที เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดได้ว่าควรใช้เวลาในการเข้ากลุ่มนานเท่าใด สำหรับจำนวนครั้งในการเข้ากลุ่มไม่ต่ำกว่า 8 ครั้ง

จากการศึกษาเวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ สรุปได้ว่า กลุ่มสัมพันธควรจัดให้มีการเข้ากลุ่มไม่ต่ำกว่า 8 ครั้ง และควรจัดสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที

2.6 รูปแบบการจัดกลุ่มสัมพันธ

การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสัมพันธ ซึ่ง ทิศนา ขัมมณี (2545 : 152) ได้เสนอกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มสัมพันธไว้ พอสรุปได้ดังนี้

1. เกม (Game) เป็นวิธีการหนึ่งซึ่งสามารถนำไปใช้ในการสอนกลุ่มสัมพันธได้ดีโดยครูผู้สอนสร้างสถานการณ์หรือเกมการเล่นขึ้น แล้วให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตนเองภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนก็ตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันมีผลออกมาในรูปของการแพ้ การชนะ วิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหาและเอาชนะอุปสรรคต่างๆ

2. บทบาทสมมติ (Role Playing) วิธีการนี้มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติ เช่นเดียวกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมา แล้วให้ผู้เรียนสวมบทบาทนั้นและแสดงออกตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของตนเองเป็นหลัก ดังนั้นวิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของตนและผู้อื่นอันจะก่อให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง

3. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่งซึ่งใช้กรณี หรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงๆ มาดัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์และอภิปรายร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งการนำเอากรณีต่างๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับชีวิตจริงมาใช้ จะช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียนมากขึ้น นอกจากนั้น ยังเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการเผชิญและแก้ปัญหาโดยไม่ต้องให้พบกับปัญหาจริง

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือการจำลองสถานการณ์จริงเพื่อให้ผู้เรียนได้ลงไปอยู่ในสถานการณ์ และได้เรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นจริงในเรื่องนั้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจจะไม่กล้าแสดงเพราะอาจจะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

5. ละคร (Acting or Dramatization) เป็นวิธีการที่ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามบทที่เขียนหรือกำหนดไว้ให้ โดยผู้แสดงจะต้องพยายามแสดงให้สมบทบาทที่กำหนดไว้ โดยไม่นำเอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนเองเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องอันจะมีผลทำให้เกิดผลเสียต่อการแสดงบทบาทนั้นๆ วิธีการนี้เป็นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระ โดยการช่วยกันนำสาระมาแสดงให้ชัดเจน การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสได้แสดงละครร่วมกัน จะช่วยฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกัน ได้ฝึกการทำงานร่วมกัน

6. การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) เป็นวิธีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และช่วยให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น การจัดกลุ่มย่อยมีหลายแบบต่าง ๆ กัน แล้วแต่วัตถุประสงค์ของผู้จัด เช่น การอภิปรายกลุ่มแบบระดมสมอง อภิปรายกลุ่มแบบกลุ่มซ้อน เป็นต้น

เอกสารที่ทำการค้นคว้ามาเกี่ยวกับเทคนิคมีหลายวิธีในการนำมาใช้ในกลุ่ม เช่น เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง ละคร และการอภิปรายกลุ่มย่อย ซึ่งเป็นเทคนิคที่จะช่วยให้นักเรียนได้แสดงออกได้ฝึกทักษะต่างๆ ร่วมกันในกลุ่ม จากกระบวนการที่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ และได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และได้มีโอกาสที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย

2.7 ลำดับขั้นตอนของกลุ่มสัมพันธ์

ลำดับขั้นตอนของกลุ่มสัมพันธ์ ได้มีผู้กล่าวถึงไว้ ดังนี้

นิรมิต ชวระนอง (2542 : 11-13) กล่าวว่า ขั้นตอนของกลุ่มสัมพันธ์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นกิจกรรม ขั้นอภิปรายและวิเคราะห์ ขั้นสรุปและประยุกต์ และขั้นประเมินผล มีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นกิจกรรม เป็นขั้นที่ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่มและเป็นผู้ลงมือปฏิบัติหรือคิดค้นแสวงหาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งจะทำให้การเรียนรู้เป็นประสบการณ์ที่เต็มไปด้วยความมีชีวิตชีวา ไร้ใจ ไม่เฉื่อยชา การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ จะเน้นการมีส่วนร่วมทุก ๆ ด้าน

1.1 การมีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย จะมีการเคลื่อนไหวและการแสดงออกทางกาย วาจา ในการแสดงความคิดเห็น สื่อความหมายกับผู้อื่นเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

1.2 การมีส่วนร่วมทางด้านจิตใจ ความรู้สึกและอารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับสิ่งที่ลงมือปฏิบัตินั้น จะนำไปสู่แนวคิดและการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาวิชาการได้เป็นอย่างดี

1.3 การมีส่วนร่วมทางด้านสติปัญญาหรือสมอง เป็นแนวทางในการพัฒนา

ความคิด เหตุผลในการพิจารณาไตร่ตรองในการทำงาน การวิเคราะห์ การตัดสินใจ มีการค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ และสร้างแนวคิดจากสิ่งที่ได้รับนั้น

1.4 การมีส่วนร่วมทางสังคม เมื่อผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกลุ่ม ก็จะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นจะเกิดปฏิสัมพันธ์ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความเชื่อ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวางและเกิดผลดี

2. ขั้นอภิปรายและวิเคราะห์ เมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองแล้ว ต่อไปต้องให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายและวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตนเองได้ทำ ซึ่งจะช่วยทำให้ผู้เรียนมีความรู้อย่างกว้างขวาง และยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม วิธีการเรียนรู้ ผลของการเรียนรู้ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเองยิ่งขึ้น

3. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้ เมื่อผู้เรียนค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะรวบรวมแนวคิดที่ตนค้นพบและแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น แล้วสรุปเป็นหลักการของตนเอง การเรียนรู้ที่นอกจากจะเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาในปัจจุบันแล้ว เรายังเรียนเพื่อแก้ปัญหาและเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ขึ้นในอนาคต การประยุกต์นั้นจะทำได้สองลักษณะ คือ

3.1 การประยุกต์เพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพหรือการพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

3.2 การประยุกต์เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในอนาคต ตลอดจนช่วยในการคิดค้นและประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ ขึ้น

4. ขั้นประเมินผล การประเมินผลกลุ่มสัมพันธ์ถือว่าผู้เรียนจะเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและกลุ่ม จากการอภิปรายให้ข้อเสนอแนะและติชมร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546 : 27-28) ได้กล่าวถึง ระยะพัฒนาของกลุ่มว่า เมื่อสมาชิกเริ่มเข้ากลุ่มอาจจะพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกในกลุ่มนั้น มีความแตกต่างจากที่ได้เข้ากลุ่มเป็นเวลานานแล้ว ทั้งนี้เพราะว่า การที่จะทำให้กลุ่มเป็นกลุ่มที่สมบูรณ์นั้นจะต้องอาศัยเวลาในการพัฒนากลุ่ม ดังนั้นมักจะพบว่า กลุ่มจะต้องผ่านระยะต่างๆ 4 ระยะคือ

1. ระยะที่บุคคลแต่ละคนมีการแข่งขันและมีศูนย์กลางอยู่ที่ตนเอง (Individually Centered, Competitive Phase) เมื่อบุคคลได้มีโอกาสเข้าอยู่ร่วมกันโดยธรรมชาติแล้วบุคคลจะต้องเห็นว่าตนเองมีความสำคัญ ยิ่งไม่รู้จักกันแล้วการที่จะยอมรับง่าย ๆ นั้นเป็นสิ่งที่ลำบาก ทั้งๆ ที่อยากให้คนอื่นยอมรับตนเอง นอกจากนี้แล้ว บุคคลแต่ละคน มักจะเริ่มมีการแข่งขันกับผู้ที่มีความต้องการเหมือนตนเอง บุคคลเหล่านี้ต้องการคนที่เก่งกว่าตนเองเท่านั้นมาเป็นผู้นำ และรับผิดชอบต่อเขา

2. ระยะของความขัดแย้งและความคับข้องใจ (Frustration and Conflict Phase)

เมื่อสมาชิกเกิดการแข่งขัน และยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง จะมีผู้นำเอากลุ่มประเภทฝึกความไวในการรับรู้ (Sensitivity Group หรือ T – Group) มาใช้ช่วยกลุ่มให้พัฒนาขึ้น โดยหวังว่า อาจจะทำให้บุคคลเข้าใจตนเองและผู้อื่น ถ้าหากผู้นำดังกล่าว ไม่สามารถจะนำกลุ่มสำเร็จ สมาชิกจะรู้สึกเป็นปฏิปักษ์กับผู้นำและมองไปในแง่ของบุคคลที่ไม่มีความสามารถตำหนิในด้านความล้มเหลวแทนที่จะช่วยกันพัฒนาสัมพันธภาพที่ดี อันจะทำให้ได้รับความสำเร็จในจุดมุ่งหมายของกลุ่ม ในระยะนี้สมาชิกจะรู้สึกขัดแย้งกันและมีความคับข้องใจมาก

3. ระยะกลุ่มมีความสำคัญ (Group – Harmony Phase) ในระยะนี้ความคิดที่

สอดคล้องกันจะพัฒนาขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็จะมี ความพอใจและความสบายใจมากด้วยสมาชิกได้รับการสนับสนุน คอยหลีกเลี่ยงการมีความขัดแย้งและไม่ค่อยมีผลงานจะป้องกันการกระตุ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิกริยาด้านนิเสธและนอกจากนี้ จะมีการเก็บกตความต้องการของตนเองเพื่อให้กลุ่มได้รับความพึงพอใจ

4. ระยะที่มีผลงานและยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง (Group-Centered Productive Phase)

สมาชิกยังคงแสดงความคิดเห็นถึงความเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น แต่ไม่อยู่ในระดับที่จะเพิกเฉยต่อความขัดแย้ง ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับความสำเร็จในเรื่องความสามัคคี สมาชิกจะเผชิญกับความขัดแย้ง และเรียนรู้ในการที่จะแก้ไขแต่ละคนจะยอมรับความผิดชอบ ร่วมมือ อดทนต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องค่านิยม หรือพฤติกรรมก็ตาม ในที่สุดสมาชิกจะกลายเป็นผู้ที่ยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง

จากลำดับขั้นของกลุ่มสัมพันธ์ดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ลำดับขั้นของกลุ่มสัมพันธ์นั้นจะประกอบไปด้วย ขั้นการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความคุ้นเคย ขั้นวิเคราะห์ประสิทธิภาพ หลังจากที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมขั้นสรุป และประยุกต์หลักการ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับตนเอง และขั้นประเมินผลโดยให้สมาชิกช่วยกันประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะและติชมร่วมกัน

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสัมพันธ์

2.8.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศ ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มสัมพันธ์ไว้ ดังนี้

วาสนา รอดเชียง (2540 : 67–67) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทองธรรม จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 30 คน โดยแบ่งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดวงแข วิทยาสุนทรวงศ์ (2541 : 50) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลของกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยบรมราชชนนีตรัง จังหวัดตรัง ปีการศึกษา 2540 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีการปรับตัวด้านการเรียนดีขึ้นหลังการเข้ากลุ่มสัมพันธ์ และหลังการได้รับข้อเสนอแนะ ซึ่งนักศึกษาพยาบาลที่เข้ากลุ่มสัมพันธ์และนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับข้อเสนอแนะมีการปรับตัวด้านการเรียนต่างกัน

พรทิพย์ ศรีตระกูล (2541 : 78) ได้ทำการวิจัยเพื่อทดลองใช้กลุ่มสัมพันธ์ต่อสุขภาพจิตเป็นรายด้านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังฝึกกลุ่มสัมพันธ์ และเปรียบเทียบสุขภาพจิตเป็นรายด้านของนักเรียนที่ได้รับการฝึกกลุ่มสัมพันธ์กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกกลุ่มสัมพันธ์ ผู้วิจัยทำการศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกัลยาณวัตร จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2541 จำนวน 36 คน ซึ่งมีปัญหาด้านสุขภาพจิต โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 18 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองหลังได้รับการฝึกกลุ่มสัมพันธ์แล้วมีสุขภาพจิตเป็นรายด้านดีกว่าก่อนได้รับการฝึกกลุ่มสัมพันธ์ และมีสุขภาพจิตเป็นรายด้านดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกกลุ่มสัมพันธ์

โสพิษ พลอดเขียว (2546 : 35) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหมวกเหล็กวิทยาลัยอำเภอหมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยทำการศึกษานักเรียนจำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองคือกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมและกลุ่มควบคุมคือกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรุณญา วันกิ่ง (2546 : 59) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการจัดการอารมณ์ของตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีคะแนนความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการจัดการอารมณ์ของตนเอง ตั้งแต่ เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 45 ลง มา จำนวน 30 คน ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน โดยจัดกิจกรรมกลุ่มให้กับกลุ่มทดลองจำนวน 16 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการจัดการตนเองสูงขึ้นหลักจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการจัดการตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิวพร ภูมิสิริวัฒน์ (2550 : 51) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์บริการการศึกษาออก

โรงเรียนอำเภอลพ จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์บริการการศึกษาของโรงเรียนอำเภอลพ จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบวัดพฤติกรรมด้านความเชื่อมั่นมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8597 และโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ผลวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกระบวนการกลุ่มด้วยโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศ ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มสัมพันธ์ไว้ ดังนี้

ฮาวเล่ (Howle. 1997 : 24 – 28) ศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มสัมพันธ์โดยใช้ เกม play – party ในการพัฒนาตนเองให้กับเด็ก เนื่องจากเกมดังกล่าว เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ประกอบด้วยการใช้ดนตรี การใช้ทักษะทางสังคม และความคิดสร้างสรรค์ จากการศึกษาพบว่าเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มได้เรียนรู้และเกิดความเข้าใจในเนื้อหาและจังหวะของดนตรี รวมไปถึง การรู้คุณค่าของตัวโน้ตในดนตรีที่ใช้เล่น กิจกรรมนี้ดูเหมือนจะยาก แต่กลับไม่เป็นอุปสรรคสำหรับเด็กเลย กล่าวคือ กิจกรรมดังกล่าวมีการพัฒนาความเชื่อมั่นให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี ผลพลอยได้ที่ตามมาคือเด็กจะสามารถเรียนรู้ขั้นตอนการร่วมกิจกรรม การทำงานร่วมกับผู้อื่น

เชิร์ช (Church. 2002 : 43-44) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เกมที่มีการเคลื่อนไหวและการมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมดังกล่าวช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาทักษะ การใช้สติปัญญา พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ฝึกการใช้ภาษาที่เหมาะสมในการสื่อสาร และที่สำคัญเป็นการเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็ก

แฟร์ไชลด์ (Fairchild. 2004 : 1323) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มสัมพันธ์และความเชื่อมั่นในตนเองด้านความเป็นผู้นำในกลุ่มเล็ก : ทีมครอบครัวและทีมนักเรียน การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มสัมพันธ์และความเชื่อมั่นในตนเองด้านความเป็นผู้นำ แบ่งเป็นการศึกษา ทีมครอบครัว (C-FIT) และการศึกษาทีมนักเรียน (SST) ในโรงเรียนเฟรชโน (Freshno) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทั้ง 2 กลุ่มว่า กลุ่มใดมีความเชื่อมั่นในตนเองด้านความเป็นผู้นำมากกว่ากัน โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีของเออร์วิงเจนิส (Irving Janis) คือ ทฤษฎีการคิดแบบกลุ่ม การเก็บข้อมูลการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามกับทั้งสองกลุ่ม ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าทีมนักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองด้านความเป็นผู้นำ มากกว่าทีมครอบครัว

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มสัมพันธ์สามารถนำไปพัฒนาบุคคลในระดับต่างๆ ได้ เพราะเป็นการให้บุคคลได้ลงมือปฏิบัติจริง และเกิดประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่ต้องการพัฒนา และแสดงให้เห็นว่ากลุ่มสัมพันธ์มีกระบวนการในการพัฒนาคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้กลุ่มสัมพันธ์ เป็นวิธีที่ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองได้ โดยจะเห็นได้ว่าในส่วนของการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองโดยใช้กลุ่มสัมพันธ์ในวัยคาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็กและวัยรุ่นนั้นยังมีความวิตกกังวลไม่มากนัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาผลการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง จังหวัดนครนายก โดยใช้เทคนิคเกม บทบาทสมมติ และละคร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการใช้กลุ่มสัมพันธ์แก่นักเรียนที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง จังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2551 โดยผู้วิจัยได้
ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง
จังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2551 จำนวน 52 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
วัดเข้มทอง อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2551 ที่มีคะแนนจากการทำแบบวัดความ
เชื่อมั่นในตนเอง ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ที่สมัครใจเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์ แล้วนำมาเป็นกลุ่ม
ทดลองจำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง
จังหวัดนครนายก
2. โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง จังหวัดนครนายก

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง ดังนี้

1.1 ค้นคว้าเนื้อหาจากตำรา หนังสือ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

1.2 กำหนดขอบเขตและโครงสร้างเนื้อหา นำมาสร้างแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ โดยศึกษาแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของวนิดา ป้อมสุวรรณ (2542 : 111-119) และวิภาวรรณ เหล่าศรีรงค์ (2549 : 71 – 76) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

1.3 นำแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ที่สร้างเสร็จแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ คือ ผศ.ดร.ทศพร มณีศรีขำ ตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ ผศ.ดร.พาสณา จุลรัตน์ อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์สมหมาย ศรีลิโกตรตรวจสอบ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

1.4 นำแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 54 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชลนายกสงเคราะห์ อำเภอมะนัง จังหวัดนครนายก จำนวน 50 คน ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง และนำแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์และหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้วิธีการแจกแจงที (t-distribution) ได้แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.21 - 0.58 จำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านมีความกล้าแสดงออก ข้อ 1-9 ด้านมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล ข้อ 10-14 ด้านมีความรอบคอบมีแผนงาน ข้อ 15-23 และด้านมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ข้อ 24-30

1.5 นำแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองที่คัดเลือกไว้ในข้อ 1.4 จำนวน 30 ข้อ มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach) โดยได้ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

ลักษณะของแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองมีลักษณะเป็นสถานการณ์เพื่อศึกษาว่านักเรียนเคยปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์นั้น ๆ โดยให้นักเรียนพิจารณาคำถามเป็นข้อ ๆ ซึ่งแต่ละข้อมีตัวเลือก คือ ก. ข. ค. ให้นักเรียนเลือกตอบเพียงข้อเดียว

ตัวอย่างแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์แต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าเมื่อนักเรียนเป็นบุคคลในสถานการณ์นั้น นักเรียนจะอย่างไร โดยเลือกคำตอบที่กำหนดให้เท่านั้น คำตอบเหล่านี้ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด ขอให้นักเรียนตอบตามความเป็นจริงมากที่สุด
2. คำตอบแต่ละข้อจะมี 3 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกเพียงคำตอบเดียวจากข้อ ก. ข. ค. แล้วทำเครื่องหมาย X ให้ตรงกับข้อที่เลือกในกระดาษคำตอบ โปรดทำทุกข้อ

ตัวอย่าง

1. ความกล้าแสดงออก

- (0) เพื่อน ๆ สนับสนุนให้นักเรียนลงสมัครเป็นประธานนักเรียน นักเรียนคิดว่าตัวเองจะมีวิธีพูดหาเสียงอย่างไร
 - ก. ให้เพื่อน ๆ ที่สนับสนุนช่วยพูดหาเสียงให้
 - ข. พูดหาเสียงเฉพาะในกลุ่มที่ตัวเองรู้จักและสนิทสนม
 - ค. พูดหาเสียงหน้าเสาธงและห้องเรียนต่าง ๆ

2. ความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล

- (0) ถ้าไปเที่ยวสวนสนุกกับเพื่อน แล้วเพื่อนชวนนั่งรถไฟเหาะตีลังกา นักเรียนกลัวความสูงมาก ๆ นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. เล่นกับเพื่อน
 - ข. โกหกว่าไม่อยากเล่นเพราะเคยเล่นแล้ว
 - ค. บอกเพื่อนตามความจริง

3. ความรอบคอบ มีแผนงาน

- (0) พุธนี้นักเรียนต้องเป็นตัวแทนโรงเรียนไปแข่งขันวอลเลย์บอลระดับจังหวัด นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ฝึกซ้อมให้มากที่สุด
 - ข. ซ้อมวันพรุ่งนี้ก็ทัน
 - ค. พักผ่อนดูรายการโทรทัศน์ที่ชอบ

4. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

- (0) ปีนี้โรงเรียนได้รับเป็นเจ้าภาพของอำเภอในการจัดงานลอยกระทงขึ้น โดยก่อนวันงาน นักเรียนทุกคนต้องประดิษฐ์กระทงเพื่อให้โรงเรียนจำหน่ายคนละ 2 ใบ นักเรียนจะ
ทำอย่างไร
- ก. ประดิษฐ์กระทงตามความคิดของตัวเอง
 - ข. ให้เพื่อนทำให้
 - ค. ขาดเรียนในวันนั้น

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน มีเกณฑ์การให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์เรียงลำดับ
ดังนี้

- 2 คะแนน หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตนเองมาก
- 1 คะแนน หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตนเองปานกลาง
- 0 คะแนน หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตนเองน้อย

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

คะแนนเฉลี่ย	1.34 – 2.00	หมายถึง	มีความเชื่อมั่นในตนเองมาก
คะแนนเฉลี่ย	0.67 – 1.33	หมายถึง	มีความเชื่อมั่นในตนเองปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	0.00 – 0.66	หมายถึง	มีความเชื่อมั่นในตนเองน้อย

2. โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง และกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง และเนื้อหาให้เหมาะสม

2.2 สร้างโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยกำหนดจุดมุ่งหมาย กิจกรรม เนื้อหา วิธีดำเนินกิจกรรม และการประเมินผล ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง และนิยามศัพท์เฉพาะ

2.3 นำโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์คือ ผศ.ดร.ทศพร มณีศรีขำ พิจารณาตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์

2.4 นำโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมทางด้านภาษา และวิธีดำเนินการทดลองตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์คือ ผศ.ดร.ทศพร มณีศรีขำ และผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านคือ ผศ.ดร.พาสนา จุลรัตน์ อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์สมหมาย ศรีลิโก แล้วนำไปแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง และไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง แล้วนำไปปรับปรุงกระบวนการของกลุ่มสัมพันธ์ให้เหมาะสม โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้วิจัยใช้กับกลุ่มทดลองเป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ที่ 1 และ 4 สัปดาห์ละ 2 ครั้ง สัปดาห์ที่ 2 และ 3 สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละประมาณ 50 นาที รวม 10 ครั้ง (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเขมทอง จังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2551 จำนวน 52 คน ตอบแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง และคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนจากการทำแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และยินดีเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 12 คน โดยเก็บคะแนนที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง แบบ One Group Pretest-Posttest Design

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
T1	X	T2

ความหมายของสัญลักษณ์

T1	แทน	การสอบก่อนการทดลอง
T2	แทน	การสอบหลังการทดลอง
X	แทน	การใช้โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง

2. ขณะดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการตามโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ที่ 1 และ 4 สัปดาห์ละ 2 ครั้ง สัปดาห์ที่ 2 และ 3 สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที รวม 10 ครั้ง โดยใช้ห้องแนะแนวของโรงเรียนวัดเข้มทอง

ตาราง 2 วันที่ เวลา การเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง จังหวัดนครนายก

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	เวลา
1	วันพุธที่ 27 สิงหาคม 2551	12.00 – 12.50 นาฬิกา
2	วันศุกร์ที่ 29 สิงหาคม 2551	12.00 – 12.50 นาฬิกา
3	วันจันทร์ที่ 1 กันยายน 2551	12.00 – 12.50 นาฬิกา
4	วันพุธที่ 3 กันยายน 2551	12.00 – 12.50 นาฬิกา
5	วันศุกร์ที่ 5 กันยายน 2551	12.00 – 12.50 นาฬิกา
6	วันจันทร์ที่ 8 กันยายน 2551	12.00 – 12.50 นาฬิกา
7	วันพุธที่ 10 กันยายน 2551	12.00 – 12.50 นาฬิกา
8	วันศุกร์ที่ 12 กันยายน 2551	12.00 – 12.50 นาฬิกา
9	วันจันทร์ที่ 15 กันยายน 2551	12.00 – 12.50 นาฬิกา
10	วันพุธที่ 17 กันยายน 2551	12.00 – 12.50 นาฬิกา

3. หลังการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองตามโปรแกรม จำนวน 12 คน ทำแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง และเก็บคะแนนที่ได้ไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

4. นำคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Samples

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเชื่อมั่นแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา

(α – Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach)

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยวิธีการของการแจกแจงที (t-distribution)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของความเชื่อมั่นในตนเองก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง โดยใช้สูตร t-test Dependent samples

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายของข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนประชากร
n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเอง
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส (SPSS – Statistical Package of the Social Science) ดังนี้

เปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง โดยรวมและรายด้าน โดยใช้ t-test for Dependent Samples ข้อมูลแสดงในตาราง 3-5

ตาราง 3 คะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์
โดยรวมและรายด้าน จำแนกเป็นรายบุคคล

นักเรียน คนที่	คะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)					คะแนนหลังการทดลอง (Posttest)				
	ด้าน ที่	ด้าน ที่	ด้าน ที่	ด้าน ที่	รวม	ด้าน ที่	ด้าน ที่	ด้าน ที่	ด้าน ที่	รวม
	1	2	3	4		1	2	3	4	
1	10	8	8	6	32	12	10	17	11	50
2	8	6	9	6	29	15	7	15	11	48
3	5	7	9	6	27	18	9	17	14	58
4	10	6	9	3	28	15	8	14	12	49
5	4	7	9	7	27	17	10	14	12	53
6	9	5	8	6	28	15	10	16	10	51
7	7	9	11	7	34	16	7	16	13	52
8	10	5	9	4	28	16	8	13	13	50
9	9	6	12	7	34	18	10	16	10	54
10	8	9	8	8	33	16	10	12	13	51
11	9	5	8	10	32	17	9	16	11	53
12	6	4	7	5	22	12	9	14	13	48
รวม	95	77	107	75	354	187	107	180	143	617
$\bar{X}$	7.92	6.42	8.92	6.25	29.5	15.58	8.92	15	11.92	51.42
S.D.	2.02	1.62	1.38	1.82	3.58	1.98	1.16	1.6	1.31	2.84

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 1 พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความ
เชื่อมั่นในตนเองทั้ง 12 คน มีคะแนนจากการทำแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองทั้งโดยรวมและรายด้าน

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับ ของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน
โดยรวมและรายด้าน ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ (n = 12 คน)

ความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียน	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความกล้าแสดงออก	0.86	2.13	ปานกลาง	1.74	1.88	มาก
2. ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล	1.27	1.72	ปานกลาง	1.79	1.36	มาก
3. ด้านความรอบคอบ มีแผนงาน	1.00	1.64	ปานกลาง	1.68	1.49	มาก
4. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	0.88	1.92	ปานกลาง	1.71	1.31	มาก
ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน โดยรวม	0.98	3.80	ปานกลาง	1.82	2.74	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 2 พบว่า ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.98 และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.80 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล มีค่ามากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.27 และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.72 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ด้านความรอบคอบ มีแผนงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.64 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.88 และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.92 อยู่ในระดับปานกลาง และด้านความกล้า

แสดงออก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.86 และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.13 อยู่ในระดับปานกลาง

ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.82 และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.74 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล มีค่ามากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.79 และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.36 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านความกล้าแสดงออก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.74 และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.88 อยู่ในระดับมาก ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.71 และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.31 อยู่ในระดับมาก และด้านความรอบคอบ มีแผนงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.68 และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.49 อยู่ในระดับมาก

แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวมและรายด้านของนักเรียนภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน โดยรวมและรายด้าน ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ (n = 12 คน)

ความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียน	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านความกล้าแสดงออก	0.86	2.13	1.74	1.88	8.45**
2. ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล	1.27	1.72	1.79	1.36	4.38**
3. ด้านความรอบคอบ มีแผนงาน	1.00	1.64	1.68	1.49	10.90**
4. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	0.88	1.92	1.71	1.31	7.97**
ความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนโดยรวม	0.98	3.80	1.82	2.74	18.41**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 3 พบว่า ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความกล้าแสดงออก ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล ด้านความรอบคอบ มีแผนงาน และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถทำให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองทั้งโดยรวมและรายด้านสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งความเชื่อมั่นในตนเองที่มีค่า t สูงที่สุด คือ

ด้านความรอบคอบ มีแผนงาน รองลงมาคือ ด้านความกล้าแสดงออก ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และด้านความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล มีค่า t ต่ำที่สุด ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่เข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์หลังการทดลองมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2551 จำนวน 52 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2551 ที่มีคะแนนจากการทำแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ที่สมัครใจเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์ แล้วนำมาเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
2. โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2551 จำนวน 52 คน ตอบแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง และคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนจากการทำแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ที่สมัครใจเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์ แล้วนำมาเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 12 คน โดยเก็บคะแนนที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ขณะดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการตามโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ที่ 1 และ 4 สัปดาห์ละ 2 ครั้ง สัปดาห์ที่ 2 และ 3 สัปดาห์ละ 3 ครั้ง เวลา 12.00 นาฬิกา – 12.50 นาฬิกา ครั้งละประมาณ 50 นาที รวมทั้งหมด 10 ครั้ง โดยใช้ห้องแนะแนวของโรงเรียนวัดเข้มทอง

3. หลังการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองตามโปรแกรม จำนวน 12 คน ทำแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง และเก็บคะแนนที่ได้ไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

4. นำคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน และระดับการแสดงความมีนัยใจ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean), ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่าความเชื่อมั่น (Cronbach α – Coefficient), ค่าอำนาจจำแนก (t-distribution)

2. ทดสอบคะแนนความแตกต่างของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง โดยใช้ t-test แบบ Dependent Samples

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สรุปผลได้ ดังนี้

ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ทั้งโดยรวมและรายด้านเพิ่มขึ้นหลังการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง จังหวัดนครนายก ครั้งนี้ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้นหลังการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดกลุ่มสัมพันธ์เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ ซึ่งในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดประสบการณ์เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง แบ่งเป็น ด้านความกล้าแสดงออก ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล ด้านความรอบคอบ มีแผนงาน ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ เกม บทบาทสมมติ และละคร เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา แสดงความคิดเห็น ได้อภิปรายและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์เพื่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาความคิด ความรู้สึกของตนเอง และได้พัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ คมเพชร จัตรศุภกุล (2546 : 137) ที่กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการนำไปใช้ในการพัฒนาบุคคลและกลุ่ม เพราะเป็นการให้ประสบการณ์ตรง เป็นการเรียนรู้โดยการปฏิบัติ สามารถช่วยให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์ มีความซาบซึ้งและพึงพอใจที่จะเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตนเอง กลุ่มสัมพันธ์จะเกี่ยวข้องกับการรับรู้เรื่องความต้องการของบุคคลอื่น และทักษะในการแสดงออก

นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของผ่องพรรณ มุสิก (2545 : 112) ที่ได้ศึกษาถึงผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและกลุ่มสัมพันธ์ ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจตุรพักตรพิมานรัชดาภิเษก จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่านักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น ภายหลังการเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเมตตาจิต วงษาซ้าย (2545 : 78) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีบุคคลเป็นศูนย์กลางกับกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มาจากครอบครัวหย่าร้างที่ได้รับการเข้าโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ ภายหลังการทดลองมีความเชื่อมั่นในตนเองทั้ง 13 ด้าน สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างการทำทดลองพบว่า ตอนเริ่มทำกิจกรรมนักเรียนยังไม่ค่อยมีความกล้า แต่หลังจากเริ่มทำกิจกรรม ซึ่งได้มีการวิพากษ์วิจารณ์และมีการทำข้อตกลงร่วมกันแล้ว ทำให้นักเรียนมีความสนใจ เอาใจใส่ สนุกสนาน

กระตือรือร้นในการทำกิจกรรม สมาชิกทุกคนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี และเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์ครบทุกครั้ง ประกอบกับกิจกรรมมีความสนุกสนาน ทำให้นักเรียนแต่ละคนได้รับการยอมรับจากเพื่อน ๆ โดยเฉพาะช่วงท้ายของกิจกรรม จะเห็นการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมจากการขาดความเชื่อมั่นในตนเอง นำไปสู่การมีความเชื่อมั่นในตนเองที่มากขึ้น และจากการประเมินผลการเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์ครั้งสุดท้าย นักเรียนได้เขียนแสดงความรู้สึกถึงการเข้ากลุ่มสัมพันธ์ครั้งนี้ว่า ได้รับความรู้จากกิจกรรมที่ได้ทำ มีใจหนักแน่น มั่นคง ฝึกความกล้าแสดงออก การวางแผน เป็นคนที่มีความรอบคอบ มีจินตนาการ ได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และเกิดความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น

2. ความเชื่อมั่นในตนเองในแต่ละด้านของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่าหลังการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง แบ่งเป็น ด้านความกล้าแสดงออก ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล ด้านความรอบคอบ มีแผนงาน ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกด้าน โดยผู้วิจัยใช้เทคนิค เกม บทบาทสมมติ และละคร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. เกม นักเรียนรู้สึกตื่นเต้นเมื่อรู้ว่าจะได้เล่นเกม และเมื่อร่วมกิจกรรมนักเรียนทุกคนมีท่าทางสนุกสนาน และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยเกมที่เล่นเป็นการสร้างบรรยากาศให้เกิดความสนุกสนาน ลดความตื่นเต้น ใช้สติไตร่ตรอง พิจารณาเรื่องราวด้วยเหตุและผล รู้จักการวางแผนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ ด้วยการใช้สื่อการทดลองที่สวยงาม น่าสนใจ พร้อมกับสอดแทรกแง่คิดดี ๆ เช่น คำกลอน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองขึ้น

2. บทบาทสมมติ ในการแสดงบทบาทสมมติ ผู้วิจัยพยายามให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วม ได้สวมบทบาทต่าง ๆ ตามสถานการณ์ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนเองเป็นหลัก โดยให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงช่วยกันจัดสถานที่ ดูแลความเรียบร้อย ให้กำลังใจเพื่อน และให้ความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนกล้าแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดตามสถานการณ์นั้น ๆ อย่างตรงไปตรงมา ไม่ประหม่า ไม่ตื่นเต้น และแสดงออกได้เหมาะสมกับบทบาทที่ได้รับ

3. ละคร ละครที่ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมนี้ช่วยให้นักเรียนมีใจคอหนักแน่น อารมณ์มั่นคง มีเหตุผลเป็นของตนเอง รู้จักไตร่ตรอง ใจคอหนักแน่น ไม่อ่อนไหวไปกับคำพูดของคนอื่นง่าย ๆ โดยนักเรียนร่วมกันกำหนดตัวละครกันเอง โดยมีผู้กำกับเพื่อช่วยในการซ้อมตามบทที่เขียนไว้ด้วย นักเรียนจึงเกิดความสนุกสนาน และช่วยกันอภิปรายถึงตัวละคร โดยใช้เหตุและผล พิจารณาข้อดีข้อเสียในการตัดสินใจของแต่ละตัวละคร และข้อเสียของการเชื่อคนอื่นโดยไม่ไตร่ตรอง

ในการนำรูปแบบการจัดกลุ่มสัมพันธ์ดังกล่าวมาใช้สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ชเมฆณี (2546 : 70-74) กล่าวว่า เกม เป็นการ เล่นภายใต้กติกาที่กำหนดโดยมีจุดมุ่งหมายของการ เล่นเกม การเล่นเกมสามารถใช้ในการเล่นได้ดี สอดคล้องกับพฤติกรรมในแต่ละด้านของ นักเรียนทุกคนระหว่างการทดลองมีอัตราพัฒนาการสูงขึ้น สอดคล้องกับวนิดา ป้อมสุวรรณ (2542 : 100) ที่ได้กล่าวว่า กลุ่มสัมพันธ์สามารถช่วยให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองดีขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะการที่นักเรียนได้เรียนรู้โดยการใช้ เกม บทบาทสมมติ ละคร ทำให้นักเรียนมีโอกาสได้ แสดงออก ได้มีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกกลุ่ม ได้แสดงกิจกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้นักเรียนมีความ เชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ยิ่งถ้าพฤติกรรมนั้นเป็นที่ยอมรับ หรือคนรอบข้างให้ความสนใจ ดังนั้นจาก ผลการวิจัยนักเรียนที่เข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์ มีการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองดีขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วม กลุ่มสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับวิภาวรรณ เหล่าศรีรงค์ (2549 : 60) ได้ศึกษาผลการใช้ กลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเชียงยืน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า นักเรียนที่ได้เข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์ โดยใช้เทคนิค เกม บทบาทสมมติ และละคร มีการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวมทุกด้านและแต่ละด้าน สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สืบเนื่องมาจากการเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์ เป็นกระบวนการแห่ง การสร้างการยอมรับ ความอบอุ่นและเป็นกันเอง ช่วยให้นักเรียนรู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่น รับฟังความ คิดเห็นของกลุ่ม ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน มีการวางแผนแก้ปัญหา ร่วมกัน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน จนทำให้นักเรียนมีความเข้าใจตนเองมากขึ้น และเข้าใจถึงการอยู่ ร่วมกันในสังคม จึงทำให้นักเรียนพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่าจากการทดลองโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองในครั้งนี้ มีผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนควรใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองกับนักเรียน เนื่องจากหากนักเรียนเกิดปัญหาขึ้น เมื่อนักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองแล้วจะมีความกล้าในการแสดงออกซึ่งความรู้สึกและบอกเล่าถึงความไม่สบายใจนั้น เพื่อจะได้ทราบและช่วยกันแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างแท้จริง

2. ผู้ปกครองควรเห็นความสำคัญของการปลูกฝัง และพัฒนาให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองเนื่องจากความเชื่อมั่นในตนเองจะนำไปสู่การปรับตัวที่ดีในสังคมและจะเป็นเส้นทางนำไปสู่การประสบความสำเร็จของชีวิต

3. ผู้ที่จะนำกลุ่มสัมพันธ์ไปใช้ในการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ควรที่จะมีความรู้ ความเข้าใจ หรือประสบการณ์ เกี่ยวกับกลุ่มสัมพันธ์ด้วย เพื่อที่จะทำให้การดำเนินกลุ่มเป็นไปอย่างราบรื่น และประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรวิจัยเปรียบเทียบผลของการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองโดยใช้วิธีการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีการอื่น ๆ เช่น การให้คำปรึกษารายบุคคล การให้คำปรึกษาแบบเป็นกลุ่ม

2. ควรวิจัยเปรียบเทียบผลของการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองโดยใช้วิธีการกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างเพศชายและเพศหญิง

3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของความเชื่อมั่นในตนเองกับตัวแปรด้านอื่น เช่น พฤติกรรม ความก้าวร้าว ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร

4. ควรศึกษาผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนที่มีลำดับการเกิดต่างกัน เช่น ลูกคนโต ลูกคนกลาง ลูกคนเล็ก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิตตินภา พละวัตร. (2539). ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและผลการเข้าร่วมกิจกรรมกระบวนการกลุ่มที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านกุดกว้างประชาสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542, ตุลาคม). เมื่อลูกต้องเข้าโรงเรียนอนุบาล. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 3 : 55-61.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2546). กลุ่มสัมพันธ์ในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ธนธการพิมพ์ จำกัด.
- จิรวดี จุลสำราจ. (2540). การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชิตชนก รุ่งแสง. (2541). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูชัย สมितिไกร. (2536, กันยายน-ตุลาคม). จิตวิทยาการทำงานเป็นทีม. เพิ่มผลผลิต. 32 : 5.
- ณัฐพล กล้าหาญ. (2540). การพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง ด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์กรณีศึกษา : นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนลำดวน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงแข วิทยาสุนทรวงศ์. (2541). ผลของกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาด้านปรับตัวการเรียนของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรังจังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดารณีย์ พยัคฆ์กุล. (2545). วิธีการเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง. ครูเชียงราย. 38 (240) : 8-9.
- ทิศนา แหมมณี. (2545). กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานเป็นทีมและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : นิชนแอตเวอร์ไทซิง กรุ๊ป.
- ธีรภาพ วัฒนวิจารณ์. (2545, มกราคม). “ความเชื่อมั่น,” นิตยสารผู้จัดการ. 19(220) : 127 – 128.
- นิรมิต ชวาระนong. (2542). กลุ่มสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมแนะแนว. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน.
- ประโมทย์ เยี่ยมสวัสดี. (2539). ผลของการเล่นเป็นกลุ่มแบบกำหนดวิธีเล่นเอาที่มีต่อความเชื่อมั่นใน

ตนเองของเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ผ่องพรรณ มูริกา. (2545). การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม และกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจตุรพักตรพิมานรัชดาภิเษก จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). พฤติกรรมกลุ่ม. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.

พรทิพย์ ศรีตระกูล. (2541). ผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์ต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิมพ์ิกา คงรุ่งเรือง. (2542). การศึกษาลักษณะพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนแห่งการเรียนรู้ของไฮ / สโคป. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

มาลี จูทา. (2542). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : อักษราพัฒนา.

เมธินี ด้านยังอยู่. (2544). แนวโน้มอัตราการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่เกิดจากการจัดประสบการณ์การเล่นสมมติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เลขา ปิยะอัจฉริยะ. (2539). การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง(การพัฒนาเด็ก หน่วยที่ 8-15). พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วนิดา ป้อมสุวรรณ. (2542). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกกลาง จังหวัดหนองบัวลำภู. รายงาน การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

วารุณี เจริญรัตนโชติ. (2543). แนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วาสนา รอดเชียง. (2540). ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทรงธรรม จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินิพนธ์
นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิภาวรรณ เหล่าศรียงค์. (2549). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม. ปรินิพนธ์
กศ.ม. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วิไลวรรณ เกื้อทาน. (2540). ผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติในมุมหนังสือ
ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่มาจากโรงเรียนในเขตเทศบาลและนอก
เขตเทศบาล. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศิวพร ภูมิสิริวัฒน์. (2550). ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของ
นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพล จังหวัด
ขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภศรี ศรีสุคนธ์. (2539). การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการ
เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้ดนตรีไทย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สนธยา อ่อนน้อม. (2538). ผลของการเสริมแรงในการเล่าเรื่องที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก
ปฐมวัย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมชาติ กิจยรรยง. (2543). เกมและกิจกรรมผสมผสานเพื่อพัฒนานุเคราะห์. กรุงเทพฯ :
ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สรินยา สมบุญ. (2548, 16 กุมภาพันธ์). คุณลักษณะของเด็กไทยในฝัน. ข่าวสด. หน้า 32.
- ลีปนันท เกตุทัต. (2538). "วิสัยทัศน์การวิจัยในอนาคต". รายงานผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง
ทิศทางวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.10-21.
- สุชา จันทน์เอม. (2541). จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันทา แผนพรหม. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุรพล บุตรศรีด้วง. (2539). *ผลของความเชื่อมั่นในตนเองและประเภทของผลย้อนกลับในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณค์ ไคว่ตระกูล. (2541). *จิตวิทยาทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณดี จิตวิริยะยังยง. (2540). *การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โสพิษ ปลอดเขียว. (2546). *ผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหมวกเหล็กวิทยา อำเภอหมวกเหล็กจังหวัดสระบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2549)*. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟิค จำกัด.
- อรัญญา วันกิ่ง. (2546). *ผลของกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการจัดการอารมณ์ของตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารยา สุระมาตย์. (2540). *การวิเคราะห์บุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารี พันธุ์มณี. (2538, สิงหาคม - กันยายน). *กลยุทธ์ในการสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง*. *แนะแนว*. 29 : 58-61.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2532). *กลุ่มสัมพันธ์และการบริหารที่มีประสิทธิภาพ* กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Arison, E.G. (1999). *Academic Self – Confidence as a Predictor of First Year College Student Quality of Effort and Achievement*. Detroit.
- Church, E.B. (2002, April). *Movement & Learning-together*. *Scholastic Early Childhood*

Today. 16(6) : 43-46.

Erikson, E.H. (1975). *Childhood and Society*. New York : Morton.

Fairchild, N.M. (2004, October). Group Dynamics and Leadership Issues in Small Groups : Child-family Intervention Teams and Student Study Teams. *Masters Abstracts International*. 39(5) : 1323.

Howle, M.J. (1997, March). Play-party games in the modern classroom. *Music Educators Journal*. 83(9) : 24-28.

Maslow, A.H. (1970). *Motivation and Personality*. New York : Harper.

Orbach, I. (1999, August). The Relationship Between Self-Confidence and Competitive Anxiety in Influencing Sport Performance. *Dissertation Abstracts International*. 60(02) : 874-B.

Patterson, C.H. (1973). *Humanistic Education*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prenticehall.

Shaw, M. E. (1981). *Group Dynamic : The Psychology of Small Group Behavior*. New York : McGraw-Hill Book Company.

Veneble, M.H. (1997). *The Effects of a Computer – Based Multimedia General Chemistry Laboratory Manual on Student Attitudes and Achievement as Related to Gender, Ethnicity, Self – Confidence and Knowledge of Chemical Terms*. Pittsburgh, PA.

Wang Tsai, Jen-Na. (2003, September). Building an Effective Mentoring Program to Increase the Self-confidence of Nursing Student. *Dissertation Abstracts International*. 64(03) : 787-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์แต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าเมื่อนักเรียนเป็นบุคคลในสถานการณ์นั้น นักเรียนจะอย่างไร โดยเลือกคำตอบที่กำหนดให้เท่านั้น คำตอบเหล่านี้ ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด ขอให้นักเรียนตอบตามความเป็นจริงมากที่สุด

2. คำตอบแต่ละข้อจะมี 3 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกเพียงคำตอบเดียวจากข้อ ก. ข. ค. แล้วทำเครื่องหมาย X ให้ตรงกับข้อที่เลือกในกระดาษคำตอบ โปรดทำทุกข้อ

ตัวอย่าง

(0) เวลาทำการบ้านยาก ๆ นักเรียนรู้สึกอย่างไร

- ก. ไม่อยากทำต่อ
- ข. บางครั้งก็อยากทำต่อไป
- ค. พยายามทำต่อไปให้เสร็จ

ในข้อ (0) ถ้านักเรียนเลือกคำตอบข้อ ก. คือ “ไม่อยากทำต่อ” ให้ขีดเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

ข้อ	ก	ข	ค
0	X		

1. เวลาคุยกับเพื่อนนักเรียนปฏิบัติอย่างไร

- ก. ถ้าเพื่อนพูดไม่เข้าใจก็ถาม
- ข. บางครั้งก็ถาม บางครั้งก็ไม่ถาม
- ค. ไม่ถามกลัวเพื่อนโกรธ

2. เวล่านักเรียนออกไปพูดหน้าชั้นนักเรียนรู้สึกอย่างไร

ก. ใจสั่น ขาสั่น

ข. บางทีใจสั่น แต่ไม่ทุกครั้ง

ค. เฉย ๆ

3. ขณะที่ครูสอน นักเรียนไม่เข้าใจ นักเรียนจะอย่างไร

ก. ถามครูทุกครั้งเมื่อไม่เข้าใจ

ข. ถามเพื่อน ๆ

ค. เฉย ๆ

4. ในการประชุมการเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารี ที่ประชุมให้สมาชิกแต่ละคนแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเข้าค่ายในครั้งนี้ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

ก. รับเสนอความคิดเห็น

ข. รอดถามเพื่อน ๆ ในที่ประชุม

ค. เฉย ๆ

5. นักเรียนได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนในการแข่งขันทักษะภาษาไทย ในการตอบคำถามข้อหนึ่ง

คณะกรรมการให้ออกไปตอบคำถามหน้าเวที นักเรียนจะอย่างไร

ก. รีบออกไปตอบเอง

ข. บอกคำตอบให้เพื่อนไปตอบแทน

ค. เฉย ๆ ไม่ทำอะไรเพราะกลัวตอบผิด

6. เพื่อน ๆ สนับสนุนให้นักเรียนลงสมัครเป็นประธานนักเรียน นักเรียนคิดว่าตัวเองจะมีวิธีพูดหาเสียงอย่างไร

ก. ให้เพื่อน ๆ ที่สนับสนุนช่วยพูดหาเสียงให้

ข. พูดหาเสียงเฉพาะในกลุ่มที่ตัวเองรู้จักและสนิทสนม

ค. พูดหาเสียงหน้าเสาธงและห้องเรียนต่าง ๆ

7. ถ้าครูให้นักเรียนกล่าวนำสวดมนต์หน้าแถวตอนเช้าแถวเคารพธงชาติ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร
- ตั้งใจและตั้งใจทำให้ดีที่สุด
 - ทำได้ถ้าออกไปทำเป็นกลุ่ม
 - ทำไม่ได้
8. ถ้าครูขอให้นักเรียนเป็นตัวแทนออกไปกล่าวขอบคุณแขกที่มาเยี่ยมโรงเรียนในวันพื้งนี้ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร
- ให้เพื่อนออกไปทำแทน
 - ทำได้ถ้าออกไปเป็นกลุ่ม
 - ตั้งใจทำให้ดีที่สุด
9. เมื่อครูให้นักเรียนแสดงความสามารถพิเศษหน้าชั้นเรียน นักเรียนจะอย่างไร
- แสดงความสามารถอย่างเต็มที่
 - อายไม่กล้าออกไป
 - บอกปฏิเสธครูว่าไม่มีความสามารถพิเศษ
10. ครูสั่งให้ทำงานในห้องให้เสร็จก่อน จึงอนุญาตให้ไปเล่นนอกห้องได้ แต่เพื่อน ๆ ส่วนมากออกไปเล่นทั้งที่ยังทำงานไม่เสร็จและนักเรียนก็ยังทำงานไม่เสร็จ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร
- ออกไปเล่นกับเพื่อน
 - ทำงานต่อจนเสร็จ
 - ทำงานสักพักแล้วออกไปเล่น
11. ถ้าไปเที่ยวสวนสนุกกับเพื่อน แล้วเพื่อนชวนนั่งรถไฟเหาะตีลังกา นักเรียนกลัวความสูงมาก ๆ นักเรียนจะอย่างไร
- เล่นกับเพื่อน
 - โกหกว่าไม่อยากเล่นเพราะเคยเล่นแล้ว
 - บอกเพื่อนตามความจริง

12. นักเรียนอยากเข้าชมรมภาษาไทย แต่เพื่อนส่วนมากเลือกเข้าชมรมภาษาต่างประเทศ
นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. เลือกเข้าชมรมภาษาไทย
- ข. เลือกเข้าชมรมภาษาต่างประเทศ
- ค. รอถามเพื่อน ๆ ดูก่อน

13. เมื่อไปซื้อของแล้วคนขายคะยั้นคะยอให้ซื้อสินค้าที่ไม่จำเป็นและนักเรียนไม่ต้องการ แต่คนขายบอกว่ากำลังได้รับความนิยมจากวัยรุ่นมาก ๆ พร้อมลดราคาให้ นักเรียนจะซื้อหรือไม่

- ก. ซื้อ
- ข. บางครั้งก็ซื้อ
- ค. ไม่ซื้อ

14. เมื่อมีการให้แสดงความคิดเห็น นักเรียนมักจะยกมือตามเสียงส่วนมากในห้องหรือไม่

- ก. ยกมือตามเสียงส่วนมาก
- ข. เป็นบางครั้ง
- ค. ยกมือตามความคิดของเรา

15. เวลามีปัญหาเกิดขึ้นกับนักเรียน นักเรียนคิดแก้ปัญหาที่นั้น ๆ ได้บ้างหรือไม่

- ก. เคยคิดได้บ่อย ๆ
- ข. คิดได้เป็นบางครั้ง
- ค. ไม่เคยคิดได้เลย

16. เมื่อครูให้การบ้านมา นักเรียนทำอย่างไร

- ก. ทำทันทีเมื่อถึงบ้าน
- ข. ไว้ลอกเพื่อนที่โรงเรียน
- ค. ไม่ทำจนกว่าครูจะเรียกตรวจ

17. เวลาทำการบ้านที่ยาก ๆ นักเรียนรู้สึกอย่างไร

- ก. ไม่อยากทำ
- ข. บางครั้งก็อยากทำ
- ค. อยากทำให้เสร็จ

18. เวลาทำงานทุกอย่าง นักเรียนคิดว่าจะปฏิบัติอย่างไร

- ก. ต้องทำให้เสร็จก่อนทุกครั้ง
- ข. บางครั้งก็คิดว่าจะทำให้เสร็จ
- ค. ไม่คิดอะไร

19. ก่อนที่นักเรียนจะออกมารายงานหน้าชั้นเรียน นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

- ก. อ่านและทำความเข้าใจในเรื่องที่จะพูด
- ข. อ่านและทำความเข้าใจในบางครั้ง
- ค. รีบรายงานให้เสร็จ

20. นักเรียนมักคิดว่าตนเองประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาทุกครั้ง

- ก. บ่อยครั้ง
- ข. เป็นบางครั้ง
- ค. ไม่เคย

21. ถ้าครูถามนักเรียนว่าจะไปเรียนต่อที่ไหน นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

- ก. ตอบไม่ทราบ
- ข. ตอบรอถามผู้ปกครองก่อน
- ค. ตอบตามใจที่คิดไว้

22. พຼູງນີ້นักเรียนต้องเป็นตัวแทนโรงเรียนไปแข่งขันวอลเลย์บอลระดับจังหวัด นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ฝึกซ้อมให้มากที่สุด
- ข. ซ้อมวันพຼຸງนี้ก็ทัน
- ค. พักผ่อนดูรายการโทรทัศน์ที่ชอบ

23. นักเรียนลืมทำการบ้านวิชาสุดท้ายที่ต้องส่งวันนี้ นักเรียนจะอย่างไร

- ก. รีบทำให้เสร็จตอนเช้า
- ข. เอาไว้ทำตอนพักเที่ยง
- ค. แกล้งป่วยนอนห้องพยาบาลเมื่อถึงชั่วโมงเรียน

24. ถ้านักเรียนมีเวลาว่างนักเรียนจะทำอะไรต่อไป

- ก. เล่นกับเพื่อน ๆ
- ข. นอนอยู่บ้าน
- ค. รดน้ำต้นไม้

25. นักเรียนคิดว่าขวดน้ำพลาสติกสามารถนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง

- ก. ประดิษฐ์ของใช้
- ข. ใช้ใส่น้ำดื่ม
- ค. ขยาย

26. นักเรียนเคยคิดหรือเคยประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุเหลือใช้หรือไม่

- ก. ไม่เคย
- ข. บางครั้งก็คิดอยากทำเองบ้างเหมือนกัน
- ค. ส่วนใหญ่ชอบประดิษฐ์ของใช้ด้วยตนเอง

27. ปีนี้โรงเรียนได้รับเป็นเจ้าภาพของอำเภอในการจัดงานลอยกระทงขึ้น โดยก่อนวันงานนักเรียนทุกคนต้องประดิษฐ์กระทงเพื่อให้โรงเรียนจำหน่ายคนละ 2 ใบ นักเรียนจะอย่างไร

- ก. ประดิษฐ์กระทงตามความคิดของตัวเอง
- ข. ให้เพื่อนทำให้
- ค. ขาดเรียนในวันนั้น

28. ถ้าครูให้เลือกขอพร 2 ข้อที่นักเรียนอยากได้ นักเรียนจะอย่างไร

- ก. ขอพรที่อยากได้มากที่สุด 2 ข้อ
- ข. รอดตอบตามเพื่อน
- ค. คิดไม่ออก

29. แม่ให้นักเรียนเก็บเสื้อผ้าในห้องนอนให้เป็นระเบียบ นักเรียนพบถุงเท้าที่ยังไม่ได้ใส่ 1 ข้าง นักเรียนจะอย่างไร

- ก. นำไปทิ้งรวมกับกองเสื้อผ้าเก่า
- ข. รอดถามแม่
- ค. นำไปประดิษฐ์เป็นของเล่น เช่น ตุ๊กตา

30. ถ้าครูถามถึงความคิดเห็นในการจัดงานวันขึ้นปีใหม่ นักเรียนจะอย่างไร

- ก. เงียบไม่แสดงความคิดเห็น
- ข. ยกมือขอแสดงความคิดเห็น
- ค. เสนอความคิดเห็นเมื่ออาจารย์เรียกชื่อถาม

รายละเอียดเกี่ยวกับแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

1. แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- 1. มีความกล้าแสดงออก ได้แก่ ข้อ 1-9
- 2. มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล ได้แก่ ข้อ 10-14
- 3. มีความรอบคอบ มีแผนงาน ได้แก่ ข้อ 15-23
- 4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แก่ ข้อ 24-30

2. เกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 2 คะแนน หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตนเองมาก
- 1 คะแนน หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตนเองปานกลาง
- 0 คะแนน หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตนเองน้อย

ตารางการให้คะแนนแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

ข้อ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ก	2	0	2	2	2	0	2	0	2	0
ข	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
ค	0	2	0	0	0	2	0	2	0	1

ข้อ	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
ก	0	2	0	0	2	2	0	2	2	2
ข	2	0	1	1	1	1	1	1	1	1
ค	1	1	2	2	0	0	2	0	0	0

ข้อ	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
ก	0	2	2	1	2	0	2	2	0	0
ข	1	1	1	0	1	1	1	1	1	2
ค	2	0	0	2	0	2	0	0	2	1

ภาคผนวก ข

โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง

รายละเอียดโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง

**โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	เทคนิคที่ใช้
1 50 นาที 27 สิงหาคม 2551	ใครคือฉัน (การปฐมนิเทศ)	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคย และความ เป็นกันเองในกลุ่ม 2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบ วัตถุประสงค์ บทบาทของสมาชิก ระยะเวลา จำนวนครั้ง ในการเข้า ร่วมกลุ่มสัมพันธ์	เกม
2 50 นาที 29 สิงหาคม 2551	ง่ายนิดเดียว (พัฒนาด้านความกล้า แสดงออก)	1. เพื่อพัฒนาความกล้าแสดงออก ของนักเรียน 2. เพื่อฝึกความจำของนักเรียน และ ลดความตื่นเต้นเมื่อต้องอยู่หน้า ชั้นเรียน	เกม
3 50 นาที 1 กันยายน 2551	อาชีพในฝัน (พัฒนาด้านความกล้า แสดงออก)	1. เพื่อพัฒนาความกล้าแสดงออก ของนักเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของ การกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสม	บทบาท สมมติ
4 50 นาที 3 กันยายน 2551	คนหลง (พัฒนาด้านความ มั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล)	1. เพื่อให้นักเรียนได้ข้อคิดในการ พิจารณาสิ่งต่าง ๆ ว่าควรมีเหตุผล ไม่เชื่อคนง่าย ๆ และควรมีจิตใจที่ มั่นคงในสิ่งที่ถูกต้อง จึงจะเกิด ผลดีกับตนเอง 2. เพื่อให้นักเรียนทราบถึงผลเสียของ การเชื่อคนง่าย จิตใจไม่มั่นคง	ละคร

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	เทคนิคที่ใช้
5 50 นาที 5 กันยายน 2551	ดูได้ ดูดี (พัฒนาด้านความ มั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล)	1. เพื่อพัฒนาความมั่นคงทาง อารมณ์ มีเหตุผล ของนักเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนยอมรับในความ แตกต่างระหว่างบุคคล ที่มีเหตุผล และการตัดสินใจต่างกัน	เกม
6 50 นาที 8 กันยายน 2551	ไขสววรรค์ (พัฒนาด้านความ รอบคอบ มีแผนงาน)	1. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกความ สามารถในการทำงานโดยมีการ วางแผนที่ถูกต้อง รอบคอบก่อน ตัดสินใจ 2. เพื่อให้นักเรียนทราบผลดีของการ มีแผนงาน มีความรอบคอบ และ ทราบผลเสียของการขาดความ รอบคอบ ไม่มีแผนงาน	เกม
7 50 นาที 10 กันยายน 2551	เสียงดวง (พัฒนาด้านความ รอบคอบ มีแผนงาน)	1. เพื่อพัฒนานักเรียนด้านมีความ รอบคอบ มีแผนงาน 2. เพื่อฝึกให้นักเรียนกล้าตัดสินใจ ภายใต้ทางเลือกที่จำกัด	เกม
8 50 นาที 12 กันยายน 2551	เมืองผลไม้ (พัฒนาด้านความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์)	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญ ของความคิดสร้างสรรค์ 2. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักกระบวนการ คิดอย่างสร้างสรรค์ 3. เพื่อให้นักเรียนทำงานร่วมกัน เพื่อหาทางแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	เกม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	เทคนิคที่ใช้
9 50 นาที 15 กันยายน 2551	วงกลมสร้างสรรค์ (พัฒนาด้านความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์)	1. เพื่อให้นักเรียนพัฒนาด้าน ความคิดสร้างสรรค์ 2. นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับ ผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น	เกม
10 50 นาที 17 กันยายน 2551	สายใยผูกพัน (สรุปปิดกลุ่ม)	1. เพื่อทราบความรู้สึกและความ คิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง 2. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ระบาย ความคิดเห็น ความรู้สึกของตนเอง ต่อเพื่อนสมาชิกและผู้นำกลุ่ม	

**โปรแกรมการเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์
เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนวัดเข้มทอง**

ครั้งที่ 1

ปฐมนิเทศ

กิจกรรม : ไครคือฉัน

จุดมุ่งหมาย : 1. เพื่อสร้างความคุ้นเคย และความเป็นกันเองในกลุ่ม
2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบวัตถุประสงค์ บทบาทของสมาชิก ระยะเวลา จำนวนครั้ง
ในการเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์

เทคนิคที่ใช้ : เกม

ขนาดของกลุ่ม : 12 คน

เวลา : 50 นาที

สถานที่ : ห้องแนะแนว

อุปกรณ์ : 1. กระดาษสำหรับบันทึกข้อมูล ขนาด A4 จำนวน 12 แผ่น
2. เข็มหมุดสำหรับสมาชิกคนละ 1 เล่ม รวม 12 เล่ม
3. ปากกา จำนวน 12 ด้าม

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม :

1. ชำนาญ

- 1.1 ผู้วิจัยและนักเรียนแนะนำตัวทำความรู้จักกัน
- 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนยืนเป็นคู่ หันหน้าเข้าหากันแล้วร้องเพลง “สวัสดีเธอจำ”
(สวัสดีเธอจำ วันนี้เรามาพบกัน เธอกับฉันพบกันสวัสดี) นักเรียนแต่ละคู่
สวัสดีกัน เปลี่ยนคู่กันไปเรื่อย ๆ จนครบทุกคน
- 1.3 ผู้วิจัยชี้แจงถึงระเบียบ ข้อควรปฏิบัติ ความมุ่งหมายในการเข้าร่วมกลุ่ม
สัมพันธ์ เปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามปัญหาต่าง ๆ จนเป็นที่เข้าใจ

2. ชำนาญ

- 1.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับตนเองที่สำคัญ 5 ข้อ โดยเขียนตัว
โต ๆ ให้เพื่อนมองเห็นได้ง่าย

1.5 ให้นักเรียนกลัดกระดาษที่เขียนเรียบร้อยแล้ว ติดไว้กับหน้าอกเสื้อของตน

1.6 ให้นักเรียนเดินไปรอบ ๆ ห้องเพื่อขอข้อมูลความของเพื่อนแต่ละคน แต่ต้องไม่มีการพูดคุยกัน ใช้เวลาพบปะกับคนอื่น ๆ ประมาณ 3 นาที แล้วย้ายไปพบเพื่อนคนใหม่ ๆ ต่อไปเรื่อย ๆ ใครจำข้อความของเพื่อนที่ตนประทับใจได้ 3 คนก่อนเป็นผู้ชนะ

1.7 ผู้วิจัยให้ผู้ชนะ แนะนำเพื่อน 3 คนที่ตนประทับใจให้เพื่อนคนอื่น ๆ ทราบและให้นักเรียนที่ผู้ชนะแนะนำ 1 คนแนะนำเพื่อน 1 คนต่อไปที่ตนประทับใจให้เพื่อนในกลุ่มได้รู้จัก ผลัดเปลี่ยนกันแนะนำ จนครบทุกคน

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปแนวคิดที่ได้ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล :

1. สังเกตจากความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกลุ่มสัมพันธ์
2. สังเกตจากปฏิกริยาของนักเรียนขณะร่วมกลุ่มสัมพันธ์
3. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 2

ความกล้าแสดงออก

กิจกรรม : ง่ายนิดเดียว

จุดมุ่งหมาย : 1. เพื่อพัฒนาความกล้าแสดงออก ของนักเรียน
2. เพื่อฝึกความจำของนักเรียน และลดความตื่นเต้นเมื่อต้องอยู่หน้าชั้นเรียน

เทคนิคที่ใช้ : เกม

ขนาดของกลุ่ม : 12 คน

เวลา : 50 นาที

สถานที่ : ห้องแนะแนว

อุปกรณ์ : แถบประโยคการฝึกพูด

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม :

1. ชำนาญ

ผู้วิจัยให้นักเรียนนั่งเป็นแถวหน้ากระดาน ให้กล่าวคำว่า “ฉัน”, “รัก”, “เธอ” เรื่อยมาจากคนแรกถึงคนสุดท้าย นักเรียนที่กล่าวคำเหมือนกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน จะได้นักเรียนเป็น 3 กลุ่ม

2. ชำนาญ

2.1 เมื่อนักเรียนได้กลุ่มแล้ว ให้ส่งตัวแทนดังนี้

ตัวแทนคนที่ 1 ออกมาท่องสูตรคูณแม่ 12 โดยไม่ให้ผิดเลย

ตัวแทนคนที่ 2 ให้พูดประโยค “ทหารบกแบกปืน ถือปืน ไปโบกตึก”

ตัวแทนคนที่ 3 ให้พูดประโยค “ละเชิงเทรา เสาชิงช้า”

ตัวแทนคนที่ 4 ให้พูดประโยค “ระยอง ระนอง ยะลา”

ให้เพื่อนฟังจนครบทุกคน โดยต้องพูดอย่างรวดเร็วที่สุด 5 ครั้ง และพูดไม่ผิด

2.2 ให้นักเรียนแต่ละคนเลือกกิจกรรมที่ตนสามารถทำได้ โดยไม่ให้ซ้ำกับครั้งแรก แล้วให้ฝึก 5 นาที หลังจากนั้นให้นักเรียนออกมาทำกิจกรรมที่ตนฝึกทีละคนจนครบ โดยก่อนเริ่มกิจกรรม ผู้วิจัยจะเป็นคนนับ 1,2,3 ให้สัญญาณนักเรียนทำกิจกรรม

2.3 กลุ่มใดพูดผิดน้อยที่สุดเป็นกลุ่มที่ชนะ

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปราย

3.1 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์กิจกรรม โดยผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้

นักเรียนคิดและตอบ เช่น

1. นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับกิจกรรมนี้
2. เมื่อพูดถึง รู้สึกอย่างไร
3. ได้ข้อคิดที่นำไปใช้กับชีวิตประจำวันอย่างไร

4. ขั้นสรุป

4.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปแนวคิดที่ได้ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองด้านความกล้าแสดงออก

4.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารคำกลอนให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน

คนขาดความมั่นใจ มักหงุดหงิด	กลัวทำผิดพลาด ใจเหี้ยน
งานไม่ดี เพื่อนไม่มอง หมองใจกัน	เหมือนดังคนไร้ค่า ช่างน่าอาย
มาเรามา ตั้งใจและมุ่งมั่น	ทำสิ่งนั้น ไม่กลัวผิด คิดแก้ไข
ผิดเป็นครู รู้กล้า มุ่งหน้าไป	เชื่อมั่นในตนเอง เก่งจริงเอย

การประเมินผล :

1. สังเกตจากความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกลุ่มสัมพันธ์
2. สังเกตจากปฏิริยาของนักเรียนขณะร่วมกลุ่มสัมพันธ์
3. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย แสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองด้านความกล้าแสดงออกของนักเรียน

"ทหารบกแบกปืน ถือปืน ไปบอกต๋อ"

"จะเข้ชิงเหล้า เส่าชิงข้า"

"ระยออง ระนอง ยะลา"

ครั้งที่ 3

ความกล้าแสดงออก

กิจกรรม : อาชีพในฝัน

จุดมุ่งหมาย : 1. เพื่อพัฒนาความกล้าแสดงออกของนักเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม

เทคนิคที่ใช้ : บทบาทสมมติ

ขนาดของกลุ่ม : 12 คน

เวลา : 50 นาที

สถานที่ : ห้องแนะแนว

อุปกรณ์ : 1. เอกสารเกี่ยวกับอาชีพ
2. รางวัล

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม :

1. ขั้นเตรียมการ
 - 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงให้สมาชิกทราบว่า จะให้ทุกคนแสดงบทบาทสมมติ คนที่แสดงได้ตรงกับลักษณะของบุคคลในอาชีพนั้นที่สุด จะได้รับรางวัล
 - 1.2 ให้นักเรียนเลือกอาชีพที่ตนเองชอบและสนใจมาคนละ 1 อาชีพ
2. ขั้นแสดง
 - 2.1 ให้นักเรียนคนแรกออกมาแสดงบทบาทสมมติลักษณะการทำงานในอาชีพของตนโดยไม่ใช้เสียงคนละ 3 นาที
 - 2.2 ให้นักเรียนที่ชมทนายว่าผู้แสดงเป็นอาชีพอะไร ถ้าทนายไม่ถูกให้แสดงใหม่จนกว่าจะถูก
 - 2.3 เมื่อทนายถูกแล้วให้ผู้แสดงบอกถึงลักษณะการทำงานในอาชีพของตน เวลาทำงาน การศึกษา รายได้
 - 2.4 ให้นักเรียนคนต่อไปมาแสดงบทบาทสมมติและปฏิบัติเช่นเดียวกันจนครบทุกคน
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย
 - 3.1 ผู้วิจัยและสมาชิกร่วมกันอภิปรายถึงการแสดงบทบาทสมมติแต่ละคนว่าเหมาะสมหรือไม่ ใครควรได้รับรางวัล โดยผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดและตอบ ดังนี้

1. ผู้แสดงมีความรู้สึกละอย่างไรเมื่อรับบทบาทสมมติเป็นอาชีพนั้น ๆ
2. ถ้าแสดงไม่สมบทบาทจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง
- 3.2 ผู้วิจัยและสมาชิกร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองด้านความกล้าแสดงออกทั้งด้านความคิด วาจา และการกระทำในทางที่ถูกต้องเหมาะสม

การประเมินผล :

1. สังเกตจากปฏิกริยาของนักเรียนขณะร่วมกลุ่มสัมพันธ์
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย สนทนา ซักถาม เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองด้านความกล้าแสดงออกของนักเรียน
3. สังเกตความสนใจและความร่วมมือในการแสดงของนักเรียน

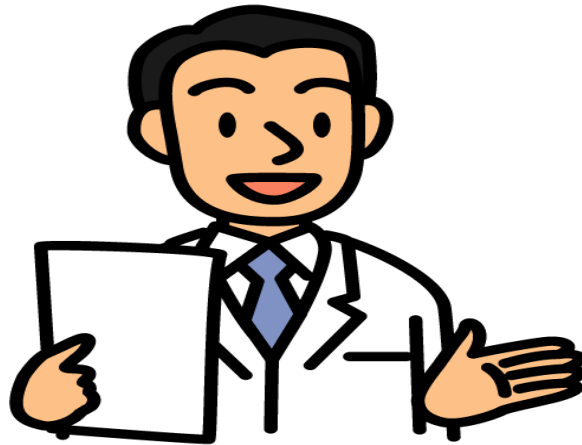
ตำรวจ

ทหาร

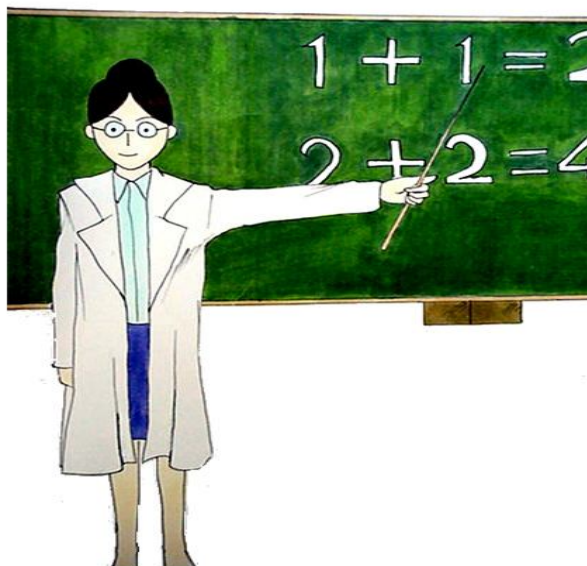
แพทย์

พยาบาล

ครู

นักร้อง

วิศวกร

ผู้พิพากษา

นักจัดรายการวิทยุ

นักบิน

ผู้ให้บริการบนเครื่องบิน

เกษตรกร

ครั้งที่ 4

ความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล

กิจกรรม : คนลวง

จุดมุ่งหมาย : 1. เพื่อให้นักเรียนได้ข้อคิดในการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ว่าควรมีเหตุผล ไม่เชื่อคนง่าย ๆ และควรมีจิตใจที่มั่นคงในสิ่งที่ถูกต้อง จึงจะเกิดผลดีกับตนเอง
2. เพื่อให้นักเรียนทราบถึงผลเสียของการเชื่อคนง่าย จิตใจไม่มั่นคง

เทคนิคที่ใช้ : ละคร

ขนาดของกลุ่ม : 12 คน

เวลา : 50 นาที

สถานที่ : ห้องแนะแนว

อุปกรณ์ : ใบงานเรื่อง “คนลวง”

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม :

1. ชำนาญ

ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงละครที่จะแสดง พร้อมทั้งให้นักเรียนเตรียมหาข้อคิดที่ได้จากละครเพื่อนำมาอภิปรายกัน

2. ชำนาญ

2.1 ให้นักเรียนอ่านบทละคร ซึ่งมีเนื้อเรื่อง ดังนี้

ณ หมู่บ้านชนบทแห่งหนึ่ง มีชายคนหนึ่งชื่อนายมี เป็นคนขยันหมั่นเพียรและมีน้ำใจ ชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ เขามีม้าที่รักมากแม้ใครมาขอซื้อก็ไม่ยอมขายไม่ว่าจะให้ราคาแพงเท่าใดก็ตาม เพราะม้าตัวนั้นมีรูปร่างสวยงามและเขาได้ใช้ม้าตัวนี้ไปซื้อสินค้าจากชาวเขามาขายในหมู่บ้าน ชาวคราวเรื่องนายมี หวังม้าไม่ยอมขายให้ใครได้ล่วงรู้ไปถึงกลุ่มชาย 3 คน ซึ่งมีอาชีพหลอกลวงผู้อื่น ชายกลุ่มนี้จึงคิดวางแผนที่จะซื้อจากนายมี ให้ได้โดยเสียเงินจำนวนเล็กน้อย โดยให้แต่ละคนไปอยู่ตามจุดที่นายมี จะขี่ม้าผ่านมา หากนายมีขี่ม้ามาถึงใครให้ติดต่อซื้อม้า โดยบอกว่าเป็นลาทำเช่นนั้นเหมือนกันทั้ง 3 คน แล้วแยกย้ายกันไปตามแผนการ เมื่อนายมีเดินทางมาถึงชายคนที่ 1 เขายังไม่เชื่อกลับโกรธว่าชายคนที่ 1 ใจเห็นม้าเป็นลา พอถึงชายคนที่ 2 นายมีเริ่มลังเลแต่ยังไม่ยอมขายม้า เมื่อมาถึงชายคนที่ 3 เขาก็ตัดสินใจซื้อม้าไปในราคาถูก เพราะคิดว่าเป็นลาจริงตามที่มีคน

บอกถึง 3 คน แล้วนายมีก็เดินกลับเข้าหมู่บ้าน เพื่อบ้านต่างซักถามถึงม้า เขาจึงเล่าเรื่องให้ฟัง เพื่อนบ้านบอกว่าเขาถูกชาย 3 คนนั้นหลอกซื้อม้าไปในราคาถูก ๆ เสียแล้ว นายมีเสียใจและอับอายมากที่เสียรู้คนเพราะตนเองมีจิตใจไม่มั่นคง เชื่อคนง่ายโดยไม่ไตร่ตรองหาเหตุผลให้รอบคอบ ก่อนตัดสินใจ

2.2 ให้นักเรียนเลือกตัวละครที่ต้องการแสดง ซ้อมบทให้เข้าใจ และเริ่มแสดงตามบทละคร

3. ขั้นวิเคราะห์

3.1 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับละคร ในหัวข้อ

1. เหตุที่นายมีขายม้าไปในราคาถูก ๆ ทั้งที่รักมากและไม่เคยยอมขายใครมาก่อน
2. การกระทำของชายทั้ง 3 คน
3. ผลเสียที่นายมีได้รับจากการมีจิตใจไม่หนักแน่นมั่นคง ไม่ไตร่ตรองหาเหตุผล

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปแนวคิดที่ได้ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับการไตร่ตรองหาเหตุผลก่อนตัดสินใจ อันจะนำไปสู่การเป็นคนที่มีจิตใจมั่นคง มีเหตุผลอยู่เสมอ ทำให้เรามีความเชื่อมั่นในตนเองกับสิ่งที่ต้องพบเจอ

การประเมินผล :

1. สังเกตจากความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกลุ่มสัมพันธ์
2. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
3. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย แสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

คนหลง

ณ หมู่บ้านชนบทแห่งหนึ่ง มีชายคนหนึ่งชื่อนายมี เป็นคนขยันหมั่นเพียรและมีน้ำใจ ชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ เขามีม้าที่รักมากแม้ใครมาขอซื้อก็ไม่ยอมขายไม่ว่าจะให้ราคาแพงเท่าใดก็ตาม เพราะม้าตัวนั้นมีรูปร่างสวยงามและเขาได้ใช้ม้าตัวนี้ไปซื้อสินค้าจากชาวเขาขายในหมู่บ้าน ข่าวคราวเรื่องนายมี หวังม้าไม่ยอมขายให้ใครได้ล่องรู้ไปถึงกลุ่มชาย 3 คน ซึ่งมีอาชีพหลอกลวงผู้อื่น ชายกลุ่มนี้จึงคิดวางแผนที่จะซื้อมาจากนายมี ให้ได้โดยเสียเงินจำนวนเล็กน้อย โดยให้แต่ละคนไปอยู่ตามจุดที่นายมี จะขี่ม้าผ่านมา หากนายมีขี่ม้ามาถึงใครให้ติดต่อซื้อม้า โดยบอกว่าเป็นลา ทำเช่นนี้เหมือนกันทั้ง 3 คน แล้วแยกย้ายกันไปตามแผนการ เมื่อนายมีเดินทางมาถึงชายคนที่ 1 เขายังไม่เชื่อกลับโกรธว่าชายคนที่ 1 ใจเห็นม้าเป็นลา พอถึงชายคนที่ 2 นายมีเริ่มลังเลแต่ยังไม่ยอมขายม้า เมื่อมาถึงชายคนที่ 3 เขาจึงตัดสินใจซื้อม้าไปในราคาถูก เพราะคิดว่าเป็นลาจริงตามที่มีคนบอกถึง 3 คน แล้วนายมีก็เดินกลับเข้าหมู่บ้าน เพื่อบ้านต่างซักถามถึงม้า เขาจึงเล่าเรื่องให้ฟัง เพื่อนบ้านบอกว่าเขาถูกชาย 3 คนนั้นหลอกซื้อม้าไปในราคาถูก ๆ เสียแล้ว นายมีเสียใจและอับอายมากที่เสียรู้คน เพราะตนเองมีจิตใจไม่มั่นคง เชื่อคนง่ายโดยไม่ไตร่ตรองหาเหตุผลให้รอบคอบ ก่อนตัดสินใจ

ครั้งที่ 5

ความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล

กิจกรรม : ดูได้ ดูดี

จุดมุ่งหมาย : 1. เพื่อพัฒนาความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล ของนักเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล ที่มีเหตุผลและการตัดสินใจ
ต่างกัน

เทคนิคที่ใช้ : เกม

ขนาดของกลุ่ม : 12 คน

เวลา : 50 นาที

สถานที่ : ห้องแนะแนว

อุปกรณ์ : ภาพผู้หญิงที่ดูแล้วเป็นได้ทั้งหญิงสาวและหญิงชรา 3 ชุด

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม :

1. ชี้นำ
 - 1.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม
 - 1.2 ให้นักเรียนเตรียมตัวและตั้งใจดูภาพที่ผู้วิจัยจะให้ดู
2. ชี้นกิจกรรม
 - 2.1 ให้กลุ่ม 2 ออกนอกห้องก่อน แล้วนำภาพให้กลุ่ม 1 ดู ให้ทายว่าเป็นภาพอะไร แล้วเฉลยว่าเป็นภาพหญิงสาว แล้วให้ออกนอกห้อง
 - 2.2 ให้กลุ่ม 2 เข้ามาในห้อง นำภาพให้กลุ่ม 2 ดู ให้ทายว่าเป็นภาพอะไร แล้วเฉลยว่าเป็นภาพหญิงชรา
 - 2.3 ให้กลุ่ม 1 เข้ามาในห้อง และให้ทั้งสองกลุ่มดูภาพอีกครั้ง ให้ทายว่าเป็นภาพอะไร (ซึ่งจากการทายนี้ทั้งสองกลุ่มจะเห็นแตกต่างกันเพราะกลุ่มที่ 1 จะดูภาพในลักษณะหญิงสาว ส่วนกลุ่มที่ 2 จะดูภาพในลักษณะหญิงชรา)
3. ชี้นวิเคราะห์

ผู้วิจัยและนักเรียนอภิปรายกันถึงสาเหตุเกี่ยวกับที่ทั้งสองกลุ่มมองเห็นภาพแตกต่างกัน และในกลุ่มเดียวกันมองเห็นภาพสุดท้ายเหมือนกัน
4. ชี้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปแนวคิดที่ได้ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมถึงความเชื่อมั่นในตนเองด้านความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล ว่าประสบการณ์ของแต่ละคน

ไม่เหมือนกัน จึงมีความคิด มีเหตุผลและการตัดสินใจแตกต่างกัน เราจึงต้อง
ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นด้วย

การประเมินผล :

1. สังเกตจากความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกลุ่มสัมพันธ์
2. สังเกตจากปฏิกิริยาของนักเรียนขณะร่วมกลุ่มสัมพันธ์
3. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย แสดงความคิดเห็นและการสรุปของ
นักเรียน

ครั้งที่ 6

ความรอบคอบ มีแผนงาน

กิจกรรม : ไช้สววรรค์

จุดมุ่งหมาย : 1. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกความสามารถในการทำงานโดยมีการวางแผนที่ถูกต้อง
รอบคอบก่อนตัดสินใจ
2. เพื่อให้นักเรียนทราบผลดีของการมีแผนงาน มีความรอบคอบ และทราบผลเสีย
ของการขาดความรอบคอบ ไม่มีแผนงาน

เทคนิคที่ใช้ : เกม

ขนาดของกลุ่ม : 12 คน

เวลา : 50 นาที

สถานที่ : 1. ห้องแนะแนว
2. ระเบียงชั้น 2 ของอาคารเรียน

อุปกรณ์ : 1. ไข่ไก่ จำนวน 12 ฟอง
2. ถุงพลาสติก จำนวน 12 ถุง
3. ยางรัดของ จำนวน 30 เส้น
4. ดินน้ำมัน จำนวน 18 ก้อน
5. สำลือก้อน จำนวน 3 ถุง
6. ฟองน้ำ จำนวน 18 ชิ้น

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม :

1. ชี้นำ
ผู้วิจัยอธิบาย และกล่าวนำเกี่ยวกับเกมไช้สววรรค์ และอธิบายกติกา
2. ชี้นกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน
 - 2.2 ผู้วิจัยแจกไข่ไก่กลุ่มละ 1 ฟองและอุปกรณ์ทั้งหมดให้ทุกกลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน เมื่อได้รับอุปกรณ์แล้วให้ปฏิบัติตามกติกา คือ ให้นักเรียนเลือกอุปกรณ์(นอกจากไข่ไก่) 3 ชนิดเท่านั้น เพื่อนำมาห่อหุ้มไข่อย่างไรก็ได้ แล้วโยนลงมาจากกระเบื้องชั้น 2 ของอาคารเรียนโดยไม่ทำให้ไข่แตก
 - 2.3 เมื่อนักเรียนทุกกลุ่มเข้าใจและพร้อมแล้ว จึงแจกไข่ไก่และอุปกรณ์ให้แก่ นักเรียนทุกกลุ่มและให้ลงมือห่อหุ้มไข่ได้ ผู้วิจัยสังเกตวิธีการทำงานและ

ปฏิกริยาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม

2.4 เมื่อทุกกลุ่มทำการห่อหุ้มไข่ไก่เสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้เริ่มโยนลงมาจาก
ระเบียงชั้น 2 ของอาคารเรียนทีละกลุ่ม กลุ่มที่ไข่ไม่แตกเป็นกลุ่มชนะ

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย

ผู้วิจัยนำการอภิปรายโดย

3.2 ผู้วิจัยพูดถึงสิ่งที่ได้สังเกตเห็นในการทำงาน

3.3 นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงวิธีการทำงาน การเลือกอุปกรณ์ ขั้นตอนการ
วางแผนก่อนห่อหุ้มไข่

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปแนวคิดที่ได้ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับความ
เชื่อมั่นในตนเองด้านความรอบคอบมีแผนงาน ในส่วนของการทำงานให้ประสบ
ผลสำเร็จนั้น ต้องฝึกฝนตนเองให้เป็นคนที่มีความคิดรอบคอบ รู้จักวางแผนใน
การทำงาน

การประเมินผล :

1. สังเกตจากความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกลุ่มสัมพันธ์
2. สังเกตจากปฏิกริยาของนักเรียนขณะร่วมกลุ่มสัมพันธ์
4. สังเกตจาก การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 7

ความรอบคอบ มีแผนงาน

กิจกรรม : เสี่ยงดวง

จุดมุ่งหมาย : 1. เพื่อพัฒนานักเรียนด้านมีความรอบคอบ มีแผนงาน
2. เพื่อฝึกให้นักเรียนกล้าตัดสินใจ ภายใต้ทางเลือกที่จำกัด

เทคนิคที่ใช้ : เกม

ขนาดของกลุ่ม : 12 คน

เวลา : 50 นาที

สถานที่ : ห้องแนะแนว

อุปกรณ์ : 1. กระดาษตารางของผู้เล่นจำนวน 12 แผ่น
2. กระดาษสีขนาด 1 x 2 นิ้ว
สีแดง สีฟ้า สีน้ำเงิน สีเหลือง สีชมพู สีดำ สีขาว สีเขียว สีส้ม สีม่วง

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม :

1. ขั้นนำ

1.1 ผู้นำกลุ่มแนะนำเกมเสี่ยงดวง และแจกกระดาษตาราง และปากกา คนละ 1 ชุด

1.2 ให้นักเรียนเลือกได้คนละ 1 ประเภทเท่านั้น โดยกิจกรรมนี้มี 3 ประเภท คือ
ประเภทที่ 1 มีให้เลือก 2 สี คือ สีแดง และสีดำ
ประเภทที่ 2 มีให้เลือก 3 สี คือ สีขาว สีฟ้า และสีเขียว
ประเภทที่ 3 มีให้เลือก 5 สี คือ สีเหลือง สีส้ม สีน้ำเงิน สีชมพู สีม่วง
โดยมีการระบุแต่ละประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 เลือกถูกได้	10	คะแนน
ประเภทที่ 2 เลือกถูกได้	30	คะแนน
ประเภทที่ 3 เลือกถูกได้	50	คะแนน

นักเรียนจะเลือกประเภทใดก็ได้ เลือกได้ 1 ประเภท และเมื่อเลือกแล้วจะเปลี่ยนแปลงเป็นประเภทอื่นไม่ได้

1.3 ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในช่องเลือกประเภท ได้เพียงประเภทเดียว

1.4 ผู้วิจัยอธิบายวิธีเล่นต่อ โดยครูจะเป็นคนเลือกสีจากทุกประเภท เป็นคำตอบ

ให้นักเรียนแต่ละครั้ง เพื่อเฉลยให้แก่ นักเรียน ส่วนนักเรียนเลือกสีในประเภท
ที่เลือกครั้งละ 1 สี ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถามจนเข้าใจ

2. ขั้นกิจกรรม

2.1 เริ่มเล่นเกมการเสี่ยง โดยให้นักเรียนเลือกสีตามประเภทของตัวเอง ผู้วิจัยก็
เลือกสีจากทุกประเภททั้ง 3 ประเภท โดยครูจะเฉลย ดังนี้

ประเภทที่ 1 ได้แก่ สี.....

ประเภทที่ 2 ได้แก่ สี.....

ประเภทที่ 3 ได้แก่ สี.....

2.2 นักเรียนเลือกสีตรงกับผู้วิจัยจะได้คะแนนตามประเภทของตัวเอง แต่ถ้า
นักเรียนเลือกสีไม่ตรงกับผู้วิจัย ให้เขียน 0 ลงในช่อง

2.3 ผู้วิจัยทำการเลือกสีแต่ละประเภท จนครบ 10 ครั้ง

2.4 เมื่อครบ 10 ครั้ง ให้นักเรียนรวมคะแนนว่าได้กี่คะแนน และเขียนไว้ตรง
ข้างล่างตารางในช่องรวมคะแนน

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย

3.1 ผู้วิจัยซักถามนักเรียน ใครเลือกประเภทอะไร ได้กี่คะแนน โดยให้นักเรียนทุก
คนตอบ

3.2 ผู้วิจัยบอกความหมายสำหรับผู้เลือกประเภทต่าง ๆ ดังนี้

นักเรียนที่เลือกประเภทที่ 1 แสดงว่า ไม่กล้าเสี่ยง เป็นคนที่ต้องการ
ความถูกต้องมากกว่ารางวัล ไม่ชอบการเสี่ยงกับสิ่งที่ไม่แน่นอน เพราะ
ประเภทที่ 2 มี 2 สี โอกาสที่จะถูกก็มากกว่า คือ 1 ใน 2 เหมือนกับการเล่น
หัวก้อย

นักเรียนที่เลือกประเภทที่ 2 แสดงว่า ชอบเสี่ยงบ้างเป็นบางครั้ง
บางครั้งเป็นคนที่ตัดสินใจด้วยตนเองลำบาก คือ ไม่กล้าตัดสินใจด้วยตัว
คนเดียว

นักเรียนที่เลือกประเภทที่ 3 แสดงว่า เป็นคนชอบเสี่ยงมาก กล้าได้
กล้าเสีย ตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเองเสมอ

3.3 ให้นักเรียนทุกคนแสดงความคิดเห็นว่ารู้สึกอย่างไร เมื่อได้เล่นเกมเสี่ยงดวง

3.4 ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเมื่อนักเรียนอยู่ภายใต้สถานการณ์การเสี่ยง
เช่น นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร ถ้าพบสุนัขบ้าขวางทางเดินเข้าบ้าน

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปแนวคิดที่ได้ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมถึง
การตัดสินใจภายใต้ความเสี่ยง

การประเมินผล :

1. สังเกตจากความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกลุ่มสัมพันธ
2. สังเกตจากปฏิกริยาของนักเรียนขณะร่วมกลุ่มสัมพันธ
4. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย แสดงความคิดเห็นและการสรุปของ
นักเรียน

ประเภทที่ 1

1.	สีแดง		สีดำ	
2.	สีแดง		สีดำ	
3.	สีแดง		สีดำ	
4.	สีแดง		สีดำ	
5.	สีแดง		สีดำ	
6.	สีแดง		สีดำ	
7.	สีแดง		สีดำ	
8.	สีแดง		สีดำ	
9.	สีแดง		สีดำ	
10.	สีแดง		สีดำ	

ประเภทที่ 2

1.	สีขา			สีฟ้า			สีเขียว	
2.	สีขา			สีฟ้า			สีเขียว	
3.	สีขา			สีฟ้า			สีเขียว	
4.	สีขา			สีฟ้า			สีเขียว	
5.	สีขา			สีฟ้า			สีเขียว	
6.	สีขา			สีฟ้า			สีเขียว	
7.	สีขา			สีฟ้า			สีเขียว	
8.	สีขา			สีฟ้า			สีเขียว	
9.	สีขา			สีฟ้า			สีเขียว	
10.	สีขา			สีฟ้า			สีเขียว	

ประเภทที่ 3

1. สีเหลือง		สีส้ม		สีน้ำเงิน		ชมพู		สีม่วง	
2. สีเหลือง		สีส้ม		สีน้ำเงิน		ชมพู		สีม่วง	
3. สีเหลือง		สีส้ม		สีน้ำเงิน		ชมพู		สีม่วง	
4. สีเหลือง		สีส้ม		สีน้ำเงิน		ชมพู		สีม่วง	
5. สีเหลือง		สีส้ม		สีน้ำเงิน		ชมพู		สีม่วง	
6. สีเหลือง		สีส้ม		สีน้ำเงิน		ชมพู		สีม่วง	
7. สีเหลือง		สีส้ม		สีน้ำเงิน		ชมพู		สีม่วง	
8. สีเหลือง		สีส้ม		สีน้ำเงิน		ชมพู		สีม่วง	
9. สีเหลือง		สีส้ม		สีน้ำเงิน		ชมพู		สีม่วง	
10. สีเหลือง		สีส้ม		สีน้ำเงิน		ชมพู		สีม่วง	

ครั้งที่ 8

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

กิจกรรม : เมืองผลไม้

- จุดมุ่งหมาย :
1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์
 2. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์
 3. เพื่อให้นักเรียนทำงานร่วมกัน เพื่อหาทางแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

เทคนิคที่ใช้ : เกม

ขนาดของกลุ่ม : 12 คน

เวลา : 50 นาที

สถานที่ : ห้องแนะแนว

อุปกรณ์ : รูปภาพผลไม้ จำนวน 4 รูป

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม :

1. ชำนาญ

ผู้วิจัยอธิบายและกล่าวนำเกี่ยวกับกิจกรรม และอธิบายกติกา
2. ชำนาญกิจกรรม
 - 2.1 ผู้วิจัยจัดให้นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน และให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งชื่อกลุ่มของตนและสร้างคำขวัญประจำกลุ่มด้วย โดยให้ช่วยกันระดมสมองและตกลงใจกันเองว่าจะใช้ชื่อใดและคำขวัญใดเป็นคำขวัญประจำกลุ่ม
 - 2.2 ผู้วิจัยแบ่งกระดานออกเป็น 4 ช่องเท่า ๆ กัน โดยให้แต่ละช่องเป็นพื้นที่ของผลไม้ 1 ชนิด และใส่ชื่อกลุ่มที่ทายชนิดผลไม้ถูกกลุ่มแรกในแต่ละช่อง
 - 2.3 ผู้วิจัยให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมาจับของ (มีภาพผลไม้ 1 ชนิด) กลุ่มละ 1 ช่อง
 - 2.4 ให้แต่ละกลุ่มคิดคำใบ้เกี่ยวกับผลไม้ที่ได้รับ กลุ่มละ 1 ประโยค
 - 2.5 ให้นักเรียนออกมาหน้าชั้นที่ละกลุ่ม เริ่มกล่าวคำใบ้ แล้วให้กลุ่มที่เหลือช่วยกันคิดคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผลไม้ชิ้นนั้น (ห้ามถามเป็นชื่อผลไม้) โดยสามารถตอบได้เพียงคำว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” เมื่อมั่นใจในคำตอบให้ทายชื่อผลไม้ได้กลุ่มละ 1 ครั้ง เท่านั้น
 - 2.6 เมื่อตอบถูก ผู้วิจัยเขียนชื่อผลไม้และกลุ่มที่ตอบถูกกลุ่มแรกบนกระดาน จนครบทุกกลุ่ม

2.7 เมื่อครบทุกกลุ่มแล้ว ดูว่ากลุ่มใดทนายผลไม่ถูกต้องมากที่สุดเป็นกลุ่มชนะ

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปแนวคิดที่ได้เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมถึงการมีความคิดสร้างสรรค์ ต้องรู้จักใช้วิธีการคิดแบบสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดประโยชน์ด้วย

การประเมินผล :

1. สังเกตจากความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกลุ่มสัมพันธ์
2. สังเกตจากปฏิกิริยาของนักเรียนขณะร่วมกลุ่มสัมพันธ์
3. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการสนทนา ชักถาม และการสรุปเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

ครั้งที่ 9

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

กิจกรรม : วงกลมสร้างสรรค์

จุดมุ่งหมาย : 1. เพื่อให้นักเรียนพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์
2. นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น

เทคนิคที่ใช้ : เกม

ขนาดของกลุ่ม : 12 คน

เวลา : 50 นาที

สถานที่ : ห้องแนะแนว

อุปกรณ์ : 1. กระดาษที่มีรูปวงกลมตรงกลาง
2. ปากกาเมจิกคนละ 1 แท่ง
3. สีที่ใช้ในการระบาย

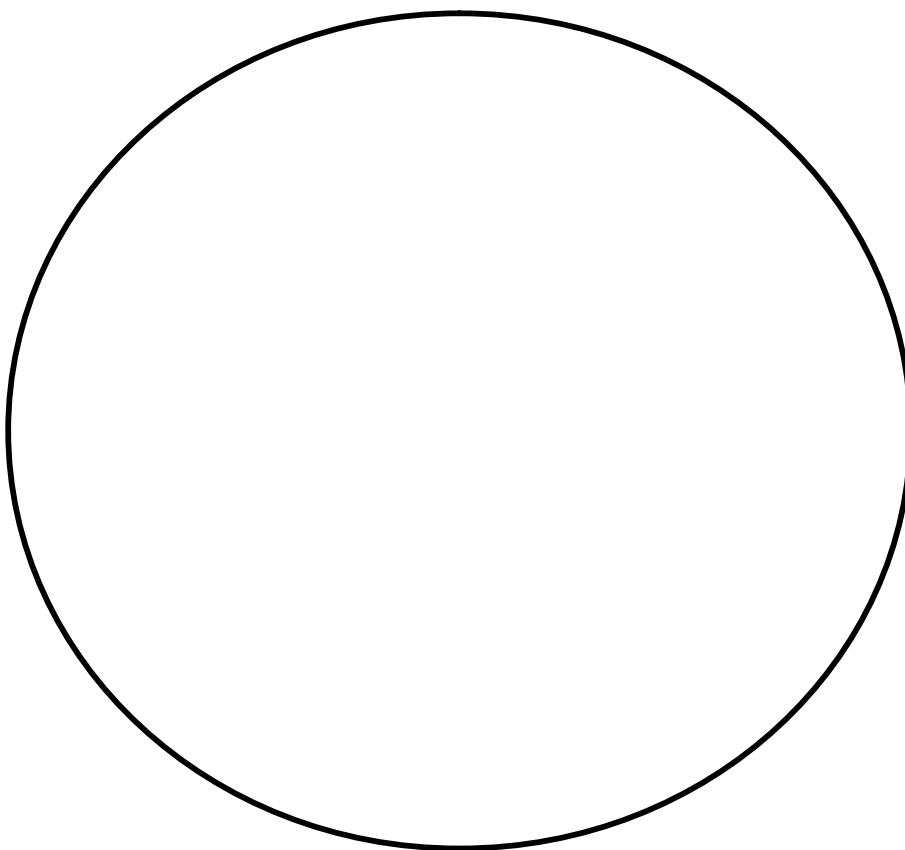
ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม :

1. ชี้นำ
ผู้วิจัยชี้แจงกิจกรรม “วงกลมสร้างสรรค์” และแจกอุปกรณ์ให้นักเรียน
2. ชี้นกิจกรรม
 - 2.1 ให้นักเรียนวาดภาพภายในวงกลมและตั้งชื่อภาพ เหตุผลของการวาด
 - 2.2 เมื่อนักเรียนวาดภาพเสร็จแล้วให้นำเสนอผลงานทีละคน
3. ชี้นสรุป
ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมถึงประโยชน์ของการเป็นคนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพราะบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ถึงจะไปอยู่ที่ไหนก็สามารถ ประยุกต์ และปรับปรุง ความเป็นอยู่ได้อย่างมีความสุข

การประเมินผล :

1. สังเกตจากความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกลุ่มสัมพันธ์
2. สังเกตจากปฏิกริยาของนักเรียนขณะร่วมกลุ่มสัมพันธ์
3. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

ชื่อภาพ.....

เหตุผลของการวาด

ครั้งที่ 10

สรุปปิดกลุ่ม

กิจกรรม : สายใยผูกพัน

จุดมุ่งหมาย : 1. เพื่อทราบบรรยากาศและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ระบายความคิดเห็น ความรู้สึกของตนเองต่อเพื่อนสมาชิก และผู้นำกลุ่ม

เทคนิคที่ใช้ : เกม

ขนาดของกลุ่ม : 12 คน

เวลา : 50 นาที

สถานที่ : ห้องแนะแนว

อุปกรณ์ : 1. รูปต้นไม้แห่งความเชื่อมั่นในตนเอง วาดโครงสร้างที่เป็นต้นและกิ่งก้านที่มีขนาดเท่ากับกระดาษโปสเตอร์ 1 แผ่น
2. ชิ้นส่วนกระดาษโปสเตอร์สี ตัดเป็นรูปใบไม้ ดอกไม้ และผลไม้ตามจำนวนเท่ากับสมาชิกในกลุ่ม
3. กาว
4. ปากกาสำหรับสมาชิกคนละ 1 ด้าม
5. แผ่นเพลง “ด้วยรักและผูกพัน”

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม :

1. ชำนาญ
 - 1.1 ผู้วิจัยทบทวนกิจกรรมทั้ง 9 ครั้งที่ผ่านมาโดยเน้นถึงความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง และจัดให้นักเรียนนั่งเป็นรูปวงกลม
 - 1.2 แจกชิ้นส่วนกระดาษโปสเตอร์สีที่เตรียมไว้ให้นักเรียนคนละแผ่น
2. ชำนาญ
 - 2.1 ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนข้อคิดที่ได้จากการจัดกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง และความรู้สึกประทับใจที่มีต่อเพื่อนสมาชิกและผู้วิจัย ลงบนกระดาษที่แจกให้
 - 2.2 ขณะที่นักเรียนกำลังเขียนข้อคิดที่ได้และความรู้สึก ผู้นำกลุ่มเปิดเพลง “ด้วยรักและผูกพัน”

2.3 เมื่อสมาชิกเขียนเสร็จแล้วให้นำไปติดบนต้นไม้กระดาษที่เตรียมไว้ การติดให้ติดตามกิ่งก้านของต้นไม้ เพื่อให้เป็นต้นไม้ที่ประกอบไปด้วย ใบ ดอก และผล อย่างสมบูรณ์

2.4 ผู้วิจัยอ่านข้อคิดที่ได้จากการจัดกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองและความรู้สึกประทับใจของนักเรียนที่เขียนติดไว้บนต้นไม้ ให้นักเรียนทั้งหมดทราบ

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้วิจัยกล่าวสรุปปิดกลุ่มสัมพันธ์ โดยกล่าวถึงความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาด้านมีความกล้าแสดงออก มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล มีความรอบคอบ มีแผนงาน และมีความคิดริเริ่ม - สร้างสรรค์

3.2 ผู้วิจัยแสดงความรู้สึกที่มีต่อนักเรียนทุกคน ขอบคุณนักเรียนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งช่วยให้การจัดกลุ่มสัมพันธ์ครั้งนี้ประสบผลสำเร็จลงด้วยดีขอให้แก่นักเรียนนำสิ่งดี ๆ ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

การประเมินผล :

1. สังเกตจากปฏิกิริยาของนักเรียนขณะร่วมกลุ่มสัมพันธ์
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการ สนทนา การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของการเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด

ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด

ด้าน	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความเชื่อมั่น (α – Cronbach)
1. มีความกล้าแสดงออก	1	0.29	0.83
	2	0.33	
	3	0.50	
	4	0.30	
	5	0.41	
	6	0.21	
	7	0.53	
	8	0.52	
	9	0.43	
2. มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีเหตุผล	10	0.46	0.77
	11	0.22	
	12	0.34	
	13	0.31	
	14	0.25	
3. มีความรอบคอบ มีแผนงาน	15	0.29	0.80
	16	0.58	
	17	0.34	
	18	0.61	
	19	0.35	
	20	0.40	
	21	0.25	
	22	0.32	

ด้าน	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความเชื่อมั่น (α – Cronbach)
	23	0.32	
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	24	0.48	0.79
	25	0.26	
	26	0.23	
	27	0.44	
	28	0.45	
	29	0.46	
	30	0.28	

ค่าความเชื่อมั่น (α – Cronbach) ของแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ 0519.12/๕๙14

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/4 สิงหาคม 2551

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเข้มทอง

เนื่องด้วย นายชาคริต ไชยภานี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง จังหวัดนครนายก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร มณีศรีจำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อทดลองใช้โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 คน และตอบแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน 2551

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นายชาคริต ไชยภานี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-886-5575

ที่ ศธ 0519.12/8913

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 สิงหาคม 2551

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชลนาคสงเคราะห์

เนื่องด้วย นายชาคริต ไชยภาณี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง จังหวัดนครนายก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร มณีศรีจำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อทดลองใช้โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 ห้องเรียน และเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในระหว่างเดือน สิงหาคม - กันยายน 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายชาคริต ไชยภาณี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-886-5575

ที่ ศธ 0519.12/8 ๑๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 สิงหาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเข้มทอง

เนื่องด้วย นายชาคริต ไชยภาณี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง จังหวัดนครนายก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร มณีศรีขำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบบทความความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายชาคริต ไชยภาณี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรทัศน์ 086-886-5575

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/ 89 / 2

วันที่ / 4 สิงหาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายชาคริต ไชยภายี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเข้มทอง จังหวัดนครนายก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร มณีศรีขำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พาสณา จุลรัตน์ และ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายชาคริต ไชยภายี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก จ
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสณา จุลรัตน์ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์สมหมาย ศรีลิโก ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเข้มทอง อำเภอองครักษ์
จังหวัดนครนายก

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ สกุล	นายชาคริต ไชยภาณี
วัน เดือน ปี เกิด	25 ธันวาคม 2522
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1002/228 นิรันดร์เรซิดเอนซ์ ซอยสุขุมวิท 103 ถนนสุขุมวิท แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนนครนายกวิทยาคม จังหวัดนครนายก
พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนครนายกวิทยาคม จังหวัดนครนายก
พ.ศ. 2545	นิเทศศาสตรบัณฑิต (ประชาสัมพันธ์) มหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ. 2551	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ